

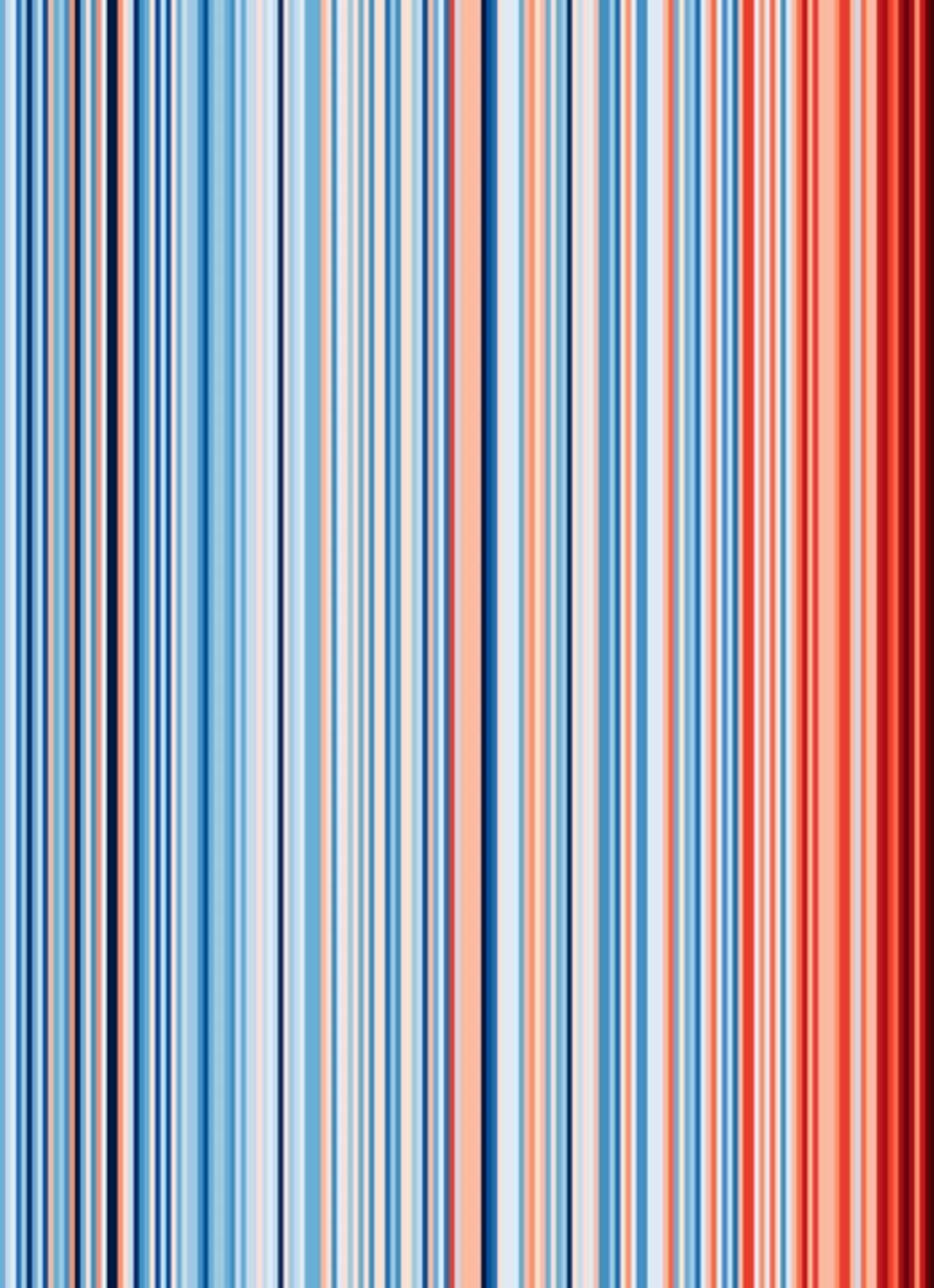
Ostrowiecka Akademia Klimatu

Wykłady pn. "Przyczyny postępujących zmian klimatycznych – możliwości przeciwdziałania ich negatywnym skutkom"

Ostrowiecka Akademia Klimatu to inicjatywa edukacyjna realizowana przez Miasto Ostrowiec Świętokrzyski
w ramach projektu:

**„Poprawa efektywności energetycznej w budynkach publicznych szkół podstawowych i przedszkoli w Ostrowcu
Świętokrzyskim”** współfinansowanego ze środków programu priorytetowego:

„Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół”, realizującego Inwestycję
Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Jak uczyć o zmianie klimatu?

**dr Michał Pałasz
Rada Klimatyczna
Uniwersytetu Jagiellońskiego**

Wykład, 13.04.2026

Inspiracje

bit.ly/klimedu

stwórz zielony zespół i plan / strategię np.
klimatyczno-ekologiczną dostosowaną do szkoły

Strategia klimatyczno- -ekologiczna Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030

**MASZ POMYSŁ NA TO, ABY TWÓJ UNIWERSYTET
BYŁ LEPSZY DLA KLIMATU I PRZYRODY?**

WESPRZYJ SIĘ STRATEGIĄ!

**SPOŁECZNOŚĆ I WŁADZE UJ ZDECYDOWAŁY SIĘ
REALIZOWAĆ ZAWARTE W NIEJ ZAPISY!**

bit.ly/strategiaklimatycznaUJ2030

CEL I: ZRÓWNOWAŻONY, AKTYWNY I BEZPIECZNY UNIWERSYTET

- I.1. DĄŻENIE DO STANU, W KTÓRYM REALIZOWANIE MISJI UJ
BĘDZIE NAJMNIEJ OBCIĄŻAJĄCE DLA PRZYRODY I KLIMATU
- I.2. WSPÓLNY PLAN DLA KLIMATU I PRZYRODY
- I.3. ODPORNOŚĆ I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATYCZNYCH

CEL II: OSZCZĘDNA I PRZYJAZNA DLA KLIMATU I PRZYRODY INFRASTRUKTURA UNIWERSYTETU

- II.1. DĄŻENIE DO NISKOEMISYJNOŚCI I EFEKTYWNEGO WYKORZYSTANIA ENERGII
- II.2. NISKOEMISYJNA MOBILNOŚĆ AKADEMICKA
- II.3. ZIELONO-BŁĘKITNA INFRASTRUKTURA UCZELNI

CEL III: ODPOWIEDZIALNA CODZIENNOŚĆ NA UJ

- III.1. ZRÓWNOWAŻONE, ZDROWE I SMACZNE ŻYWIENIE NA TERENIE UNIWERSYTETU
- III.2. ODPOWIEDZIALNA WSPÓŁPRACA
- III.3. KONSUMPCJA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE

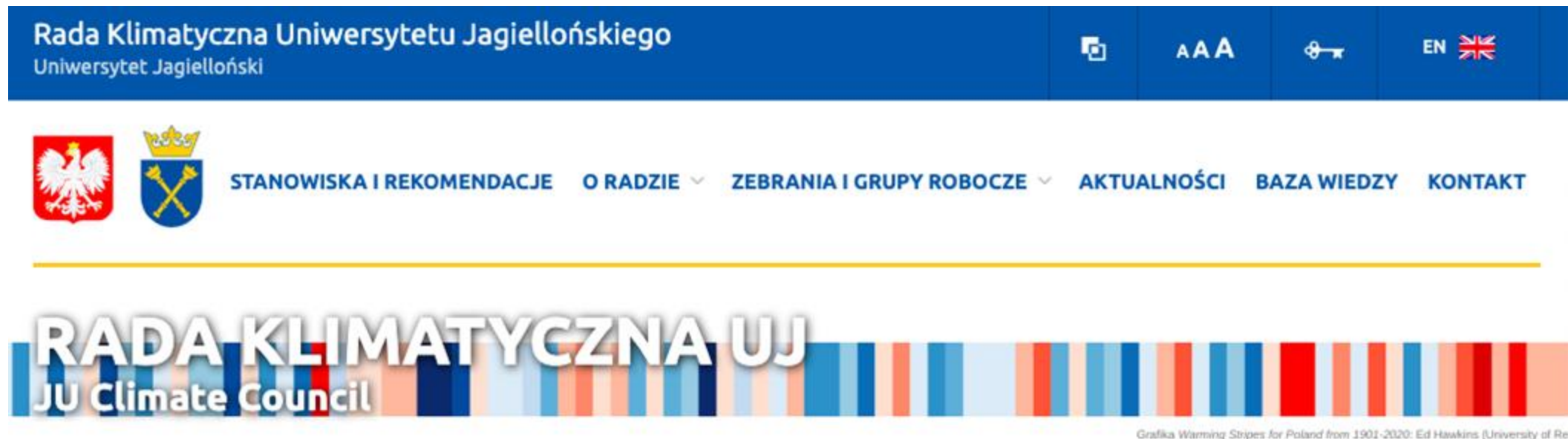
CEL IV: OTWARTA I PRZYSTĘPNA WIEDZA NAUKOWANA TEMAT ZMIAN KLIMATU

- IV.1. POWSZECHNA EDUKACJA KLIMATYCZNO-EKOLOGICZNA NA UJ
- IV.2. SZEROKA POPULARYZACJA WIEDZY
NA TEMAT KRYZYSU KLIMATYCZNO- -EKOLOGICZNEGO
- IV.3. PARTNERSTWA NA RZECZ KLIMATU I PRZYRODY

Inspiracje

stwórz zielony zespół i plan / strategię np.
klimatyczno-ekologiczną dostosowaną do szkoły
mów głośno o swoich działaniach, dawaj przykład,
wywołuj presję

klimat.uj.edu.pl + [FB](#) + [IG](#) + [YT](#) (!)

Inspiracje

stwórz zielony zespół i plan / strategię np.
klimatyczno-ekologiczną dostosowaną do szkoły
mów głośno o swoich działaniach, dawaj przykład,
wywołuj presję
dowiedz się, czego potrzebuje społeczność

Inspiracje

stwórz zielony zespół i plan / strategię np.
klimatyczno-ekologiczną dostosowaną do szkoły
mów głośno o swoich działaniach, dawaj przykład,
wywołuj presję
dowiedz się, czego potrzebuje społeczność
ucz kwestii podstawowych, np. uprawy żywności,
troskliwych relacji z resztą przyrody, współdziałania

Ogródek Społeczny UJ od 2024

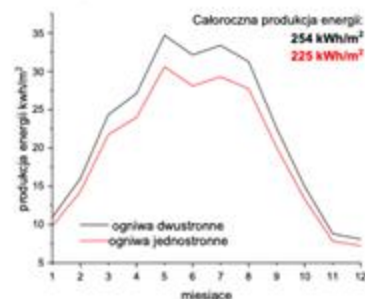
- Facebook – strona + grupa (społeczność)
- Instagram

stwórz zielony zespół i plan / strategię np.
klimatyczno-ekologiczną dostosowaną do szkoły
mów głośno o swoich działaniach, dawaj przykład,
wywołuj presję
dowiedz się, czego potrzebuje społeczność
ucz kwestii podstawowych, np. uprawy żywności,
troskliwych relacji z resztą przyrody, współdziałania
spróbuj niezależności energetycznej

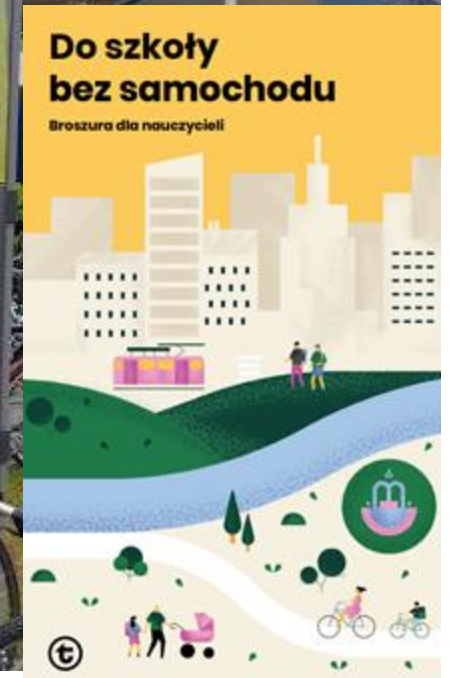
Przykład: Instalacja fotowoltaiczna nad miejscami parkingowymi - III Kampus UJ

- 1,55 ha daje możliwość pozyskiwania ok. 4 GWh energii rocznie z systemu fotowoltaicznych wiat parkingowych. To jest ok. 15% zapotrzebowania III Kampusu UJ (10% całkowitego zapotrzebowania UJ).

Inspiracje

stwórz zielony zespół i plan / strategię np.
klimatyczno-ekologiczną dostosowaną do szkoły
mów głośno o swoich działaniach, dawaj przykład,
wywołuj presję
dowiedz się, czego potrzebuje społeczność
ucz kwestii podstawowych, np. uprawy żywności,
troskliwych relacji z resztą przyrody, współdziałania
spróbuj niezależności energetycznej
stwarzaj warunki dla zrównoważonej mobilności

stwórz zielony zespół i plan / strategię np.
klimatyczno-ekologiczną dostosowaną do szkoły
mów głośno o swoich działaniach, dawaj przykład,
wywołuj presję
dowiedz się, czego potrzebuje społeczność
ucz kwestii podstawowych, np. uprawy żywności,
troskliwych relacji z resztą przyrody, współdziałania
spróbuj niezależności energetycznej
stwarzaj warunki dla zrównoważonej mobilności
rozwijaj zielono-błękitną infrastrukturę
(zieleń/woda)

Inspiracje

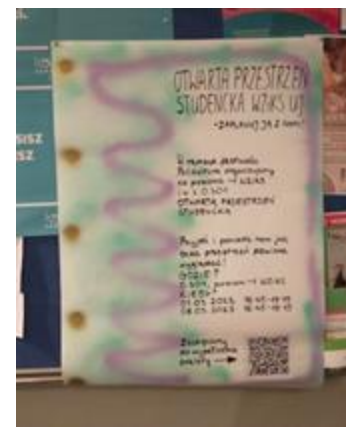
stwórz zielony zespół i plan / strategię np.
klimatyczno-ekologiczną dostosowaną do szkoły
mów głośno o swoich działaniach, dawaj przykład,
wywołuj presję
dowiedz się, czego potrzebuje społeczność
ucz kwestii podstawowych, np. uprawy żywności,
troskliwych relacji z resztą przyrody, współdziałania
spróbuj niezależności energetycznej
stwarzaj warunki dla zrównoważonej mobilności
rozwijaj zielono-błękitną infrastrukturę
(zieleń/woda)
ogranicz spożycie czerwonego mięsa – żywność
lokalna, sezonowa, zielona, smaczna, zdrowa

roslinnaszkoła.pl

stwórz zielony zespół i plan / strategię np.
klimatyczno-ekologiczną dostosowaną do szkoły
mów głośno o swoich działaniach, dawaj przykład,
wywołuj presję
dowiedz się, czego potrzebuje społeczność
ucz kwestii podstawowych, np. uprawy żywności,
troskliwych relacji z resztą przyrody, współdziałania
spróbuj niezależności energetycznej
stwarzaj warunki dla zrównoważonej mobilności
rozwijaj zielono-błękitną infrastrukturę
(zieleń/woda)
ogranicz spożycie czerwonego mięsa – żywność
lokalna, sezonowa, zielona, smaczna, zdrowa
1. mniej śmieci! 2. używaj ponownie, dopiero 3.
sortuj

Osoby wypowiadające się w ramach konsultacji wyrażają **zdecydowane poparcie dla działań polegających na przeciwdziałaniu ocieplaniu klimatu we wszystkich obszarach** określonych w „Strategii klimatyczno-ekologicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego 2030”

Inspiracje

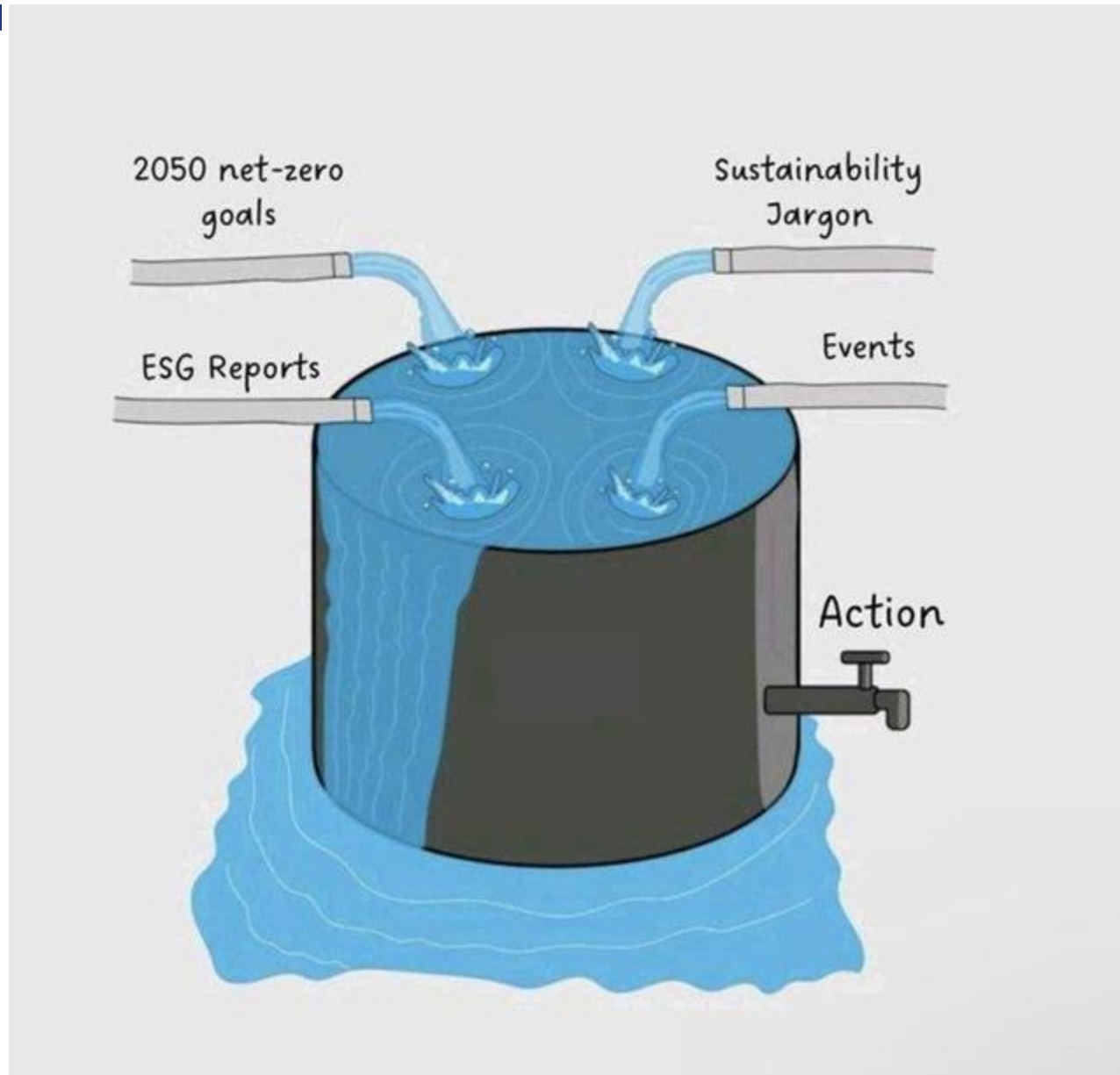
Na platformie znajdują się m.in.:

- ♦ inspiracje do prowadzenia lekcji klimatyczno-środowiskowych,
- ♦ raport z przeprowadzonych badań,
- ♦ rekomendacje dla edukacji klimatyczno-środowiskowej,
- ♦ materiały wideo, w tym filmy o kąpielach leśnych oraz o książkach, które pomagają „ratować świat”,
- ♦ webinar dla dyrektorów poświęcony błękitno-zielonej infrastrukturze,
- ♦ rozmowy z praktykami i ekspertami.

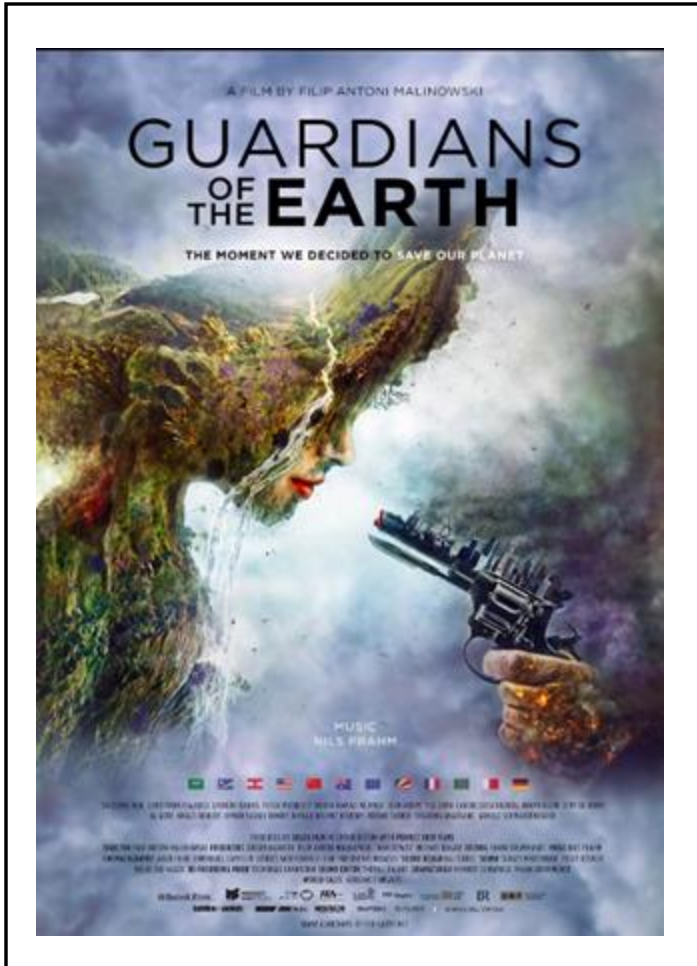
szkoladlaklimatu.pl

Kontekst

Działamy na Ziemi

- ✓ ograniczyć wzrost średniej globalnej temperatury do 2, a najlepiej do 1,5 °C, w porównaniu do średniej z epoki preindustrialnej (średnie z lat 1850-1900)
- ✓ = osiągnięcie neutralności emisyjnej do połowy XXI w., m.in. przez szybką redukcję globalnego poziomu emisji gazów cieplarnianych
- ✓ Porozumienie paryskie (PL >) traktat przyjęty w efekcie COP 21, 2015 przez 196 krajów członkowskich ONZ (cała UE)

Strażnicy ziemi (2017) – dokument o negocjacjach porozumienia (20 000 negocjatorów_ek)

Działamy w Unii Europejskiej

Parlament UE zatwierdził europejskie prawo o klimacie 24.06.2021 r.

cele redukcji emisji o 55% do 2030 r. (w stos. do 1990 r.)

neutralności klimatycznej do 2050 r.

są prawnie wiążące

Działamy w Polsce

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Rozdział I RZECZPOSPOLITA

Art. 5. Rzeczpospolita Polska (...) ***zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.***

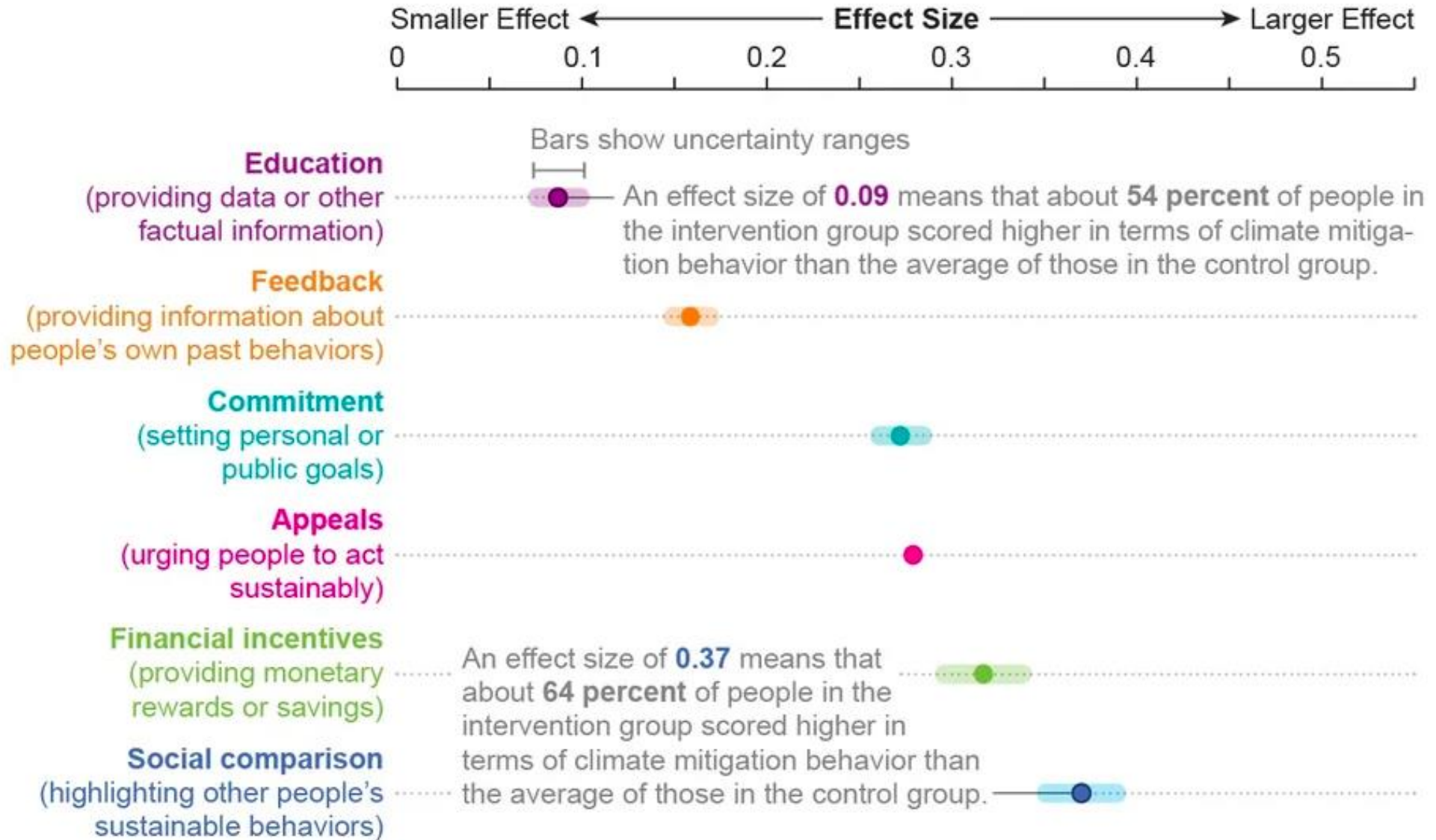

Strategiczny plan działań w zakresie edukacji ekologicznej

- nie będzie nowego przedmiotu – każdy przedmiot powinien się odnosić
 - myślenie systemowe – świadomość współzależności
 - myślenie krytyczne – odporność na dezinformację
 - szkoły – wzorami organizacji zrównoważonych
 - odnawianie łączności z przyrodą
 - edukacja problemowa
-

What Types of Interventions Motivate People to Change Their Behavior?

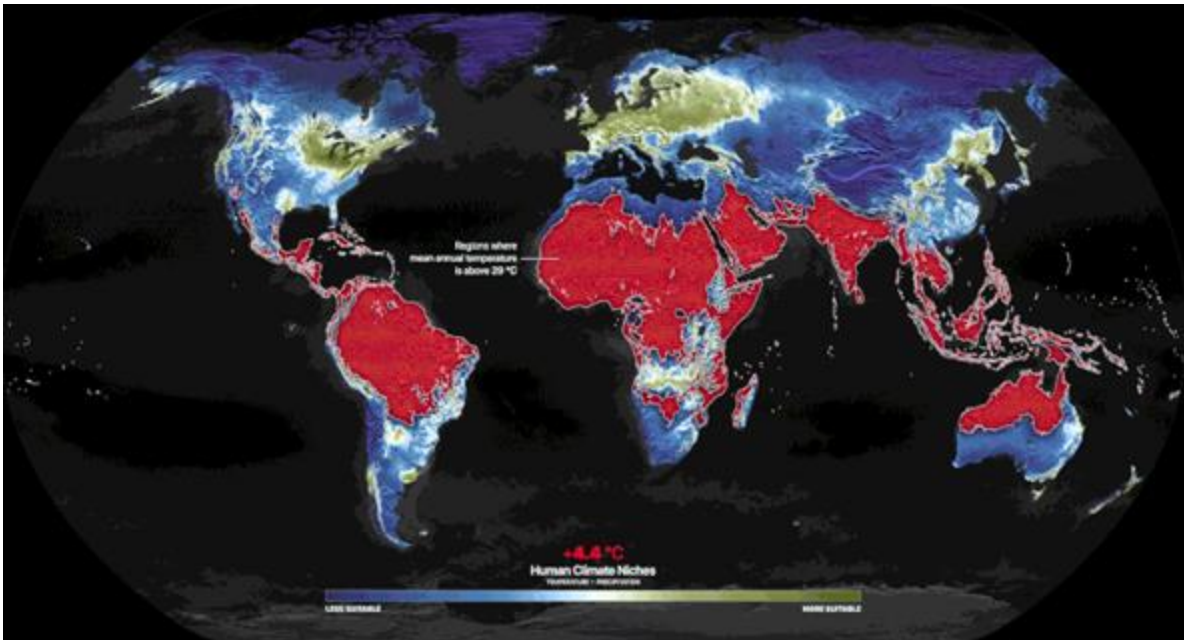

**Dane na temat stanu klimatu
oraz braku skuteczności reakcji
społeczności globalnej
na kryzys klimatyczny
są zatrważające**

Jeśli 20-letnia osoba zostanie rodzicem w wieku 30 lat (2035), to jej wnuczę może żyć w 2155.

2070: osoba – 65 lat / dziecko 35 / wnuczę 5

czerwony – za gorąco, by żyć (śr. 29 st. C; za 30-40 lat)

– miliardy, migracje, wojny;

działania na rzecz klimatu to działania na rzecz pokoju i dobrobytu

Grozi nam świat cieplejszy o 4°C 2070/2080

50% ludzi doświadcza ekstremalnych upałów

południowa Europa – pustynia

połowa planety – nie do zamieszkania

destrukcja 85% lasów Amazonii

stopniały pokrywy lodowe Grenlandii oraz Arktyki

podniósł się poziom morza

rolnictwo notuje fundamentalne straty

konflikty o dostęp do wody

zagrożenia dla zdrowia i przetrwania populacji

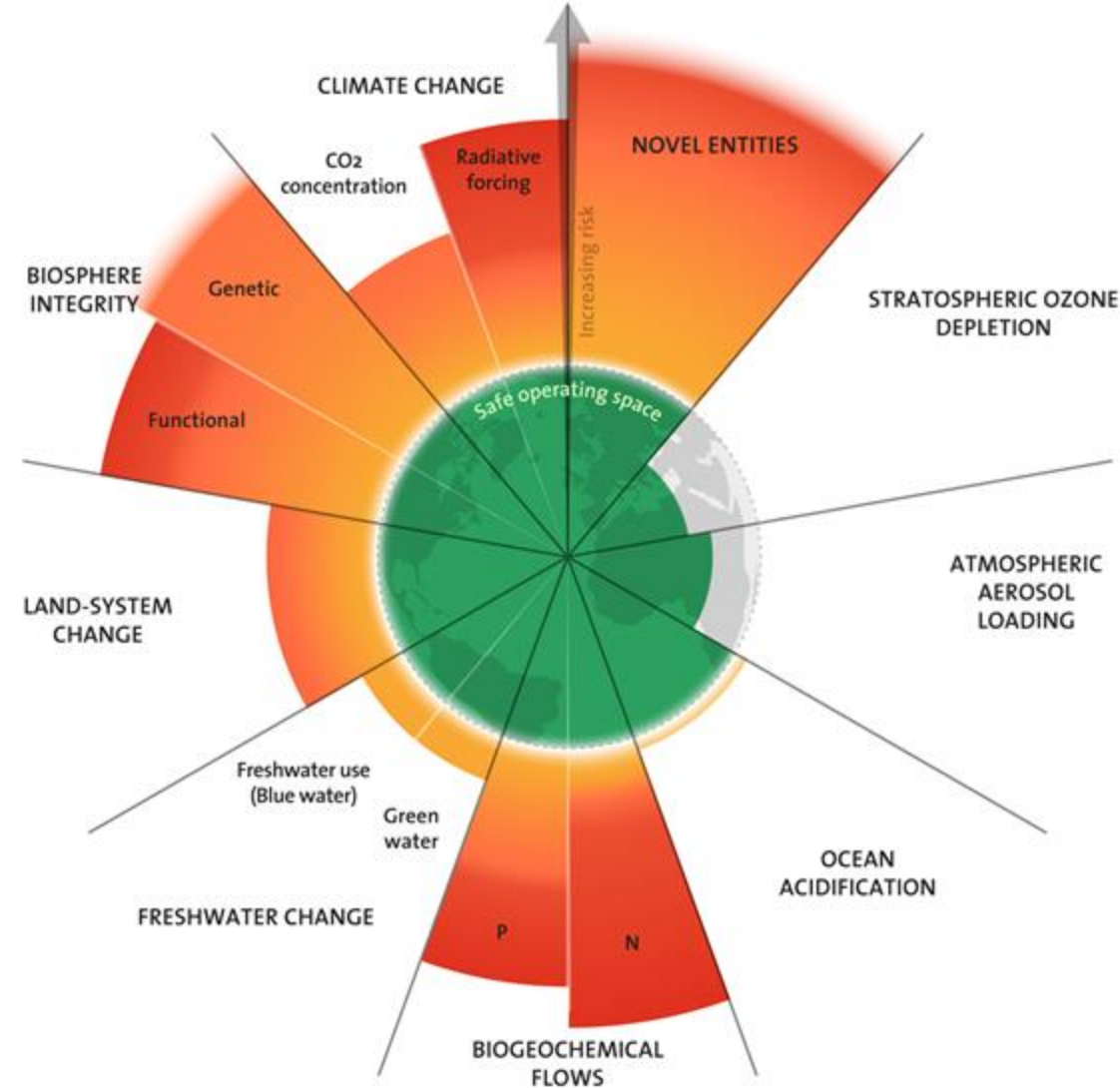

„ludzie będą umierać, a kraje zniknąć” (Bonneuil, Frescoz 2016: 24)

Bińczyk, Ewa (2024) Uspołecznianie antropocenu...: 131

Paradoks

- mówienie trudnej prawdy
- zwalczanie fatalizmu

jednoczesne zwalczanie fatalizmu klimatycznego i konfrontowanie ludzkości z problemem wymierania

Bińczyk, Ewa (2024) Uspołecznianie antropocenu...: 142

THE NOBEL PRIZE

Intergovernmental Panel on Climate Change

Speed read

-- Speed read

The Intergovernmental Panel of Climate Change (IPCC) was awarded the Nobel Peace Prize, jointly with Al Gore, for their efforts to disseminate greater knowledge about man-made climate change, and to lay the foundations for the measures that are needed to counteract such change.

[IPCC](#): Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (pokojoy Nobel 2007)

- AR2 (1995) bilans dowodów sugeruje dostrzegalny wpływ człowieka na klimat
- AR3 (2001) jest prawdopodobne (>66%), że większość globalnego ocieplenia powodują gazy cieplarniane
- AR4 (2007) jest bardzo prawdopodobne (>90%), że większość globalnego ocieplenia powodują gazy cieplarniane
- AR5 (2013) jest niezwykle prawdopodobne (>95%), że człowiek wpłynął w sposób dominujący na obserwowane od połowy XX wieku ocieplenie
- AR6 (2021) jest bezdyskusyjne, że działalność człowieka ogrzała atmosferę, oceany i lądy

Sekretarz Generalny ONZ António Guterres o raportach IPCC:

- czzerwony alarm dla ludzkości
- zwlekanie oznacza śmierć
- liczy się każda sekunda
- pędzimy ku katastrofie

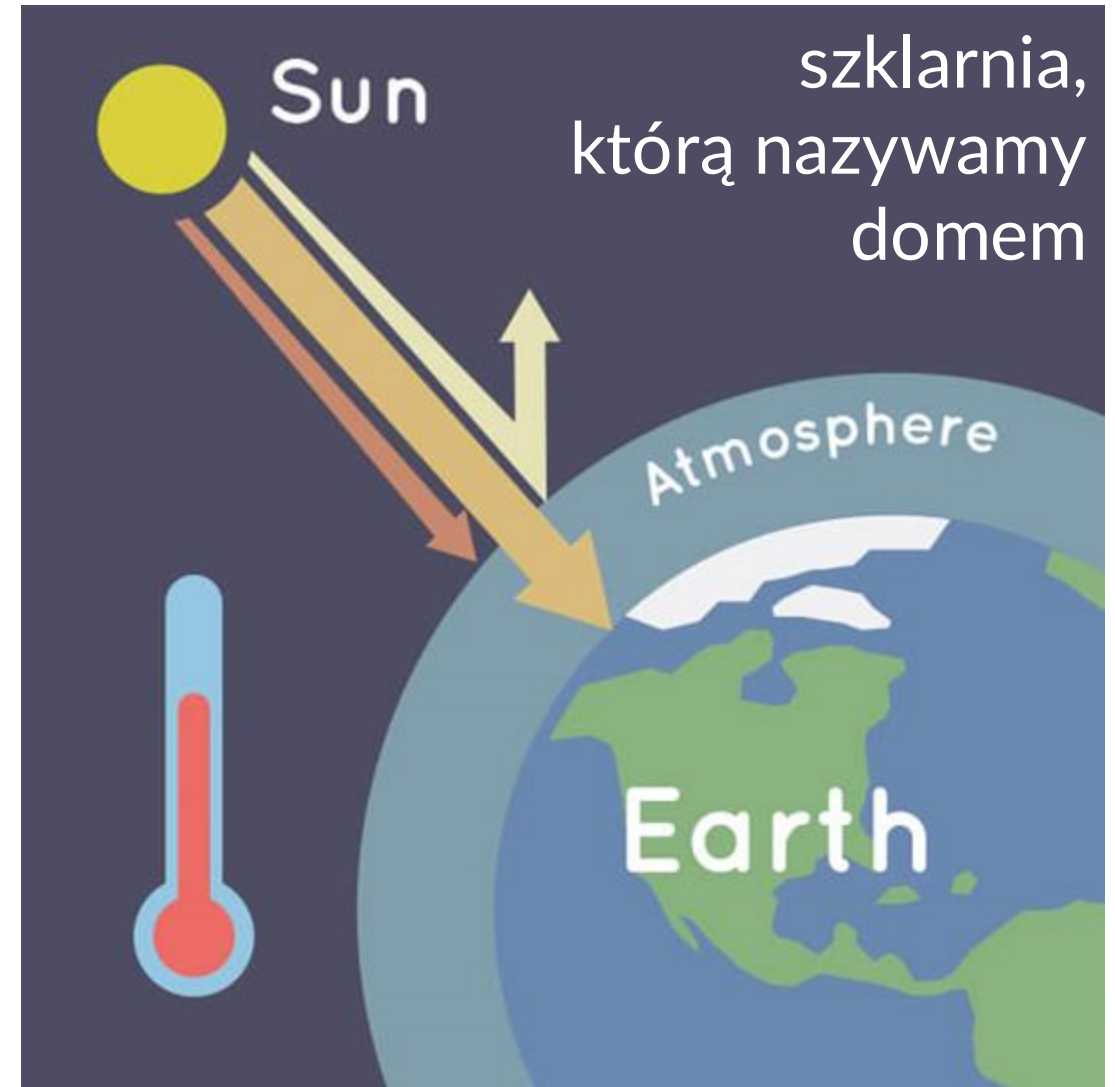
W biznesie i polityce robimy za mało!

Na czym polega
efekt cieplarniany?

szklarnia,
którą nazywamy
domem

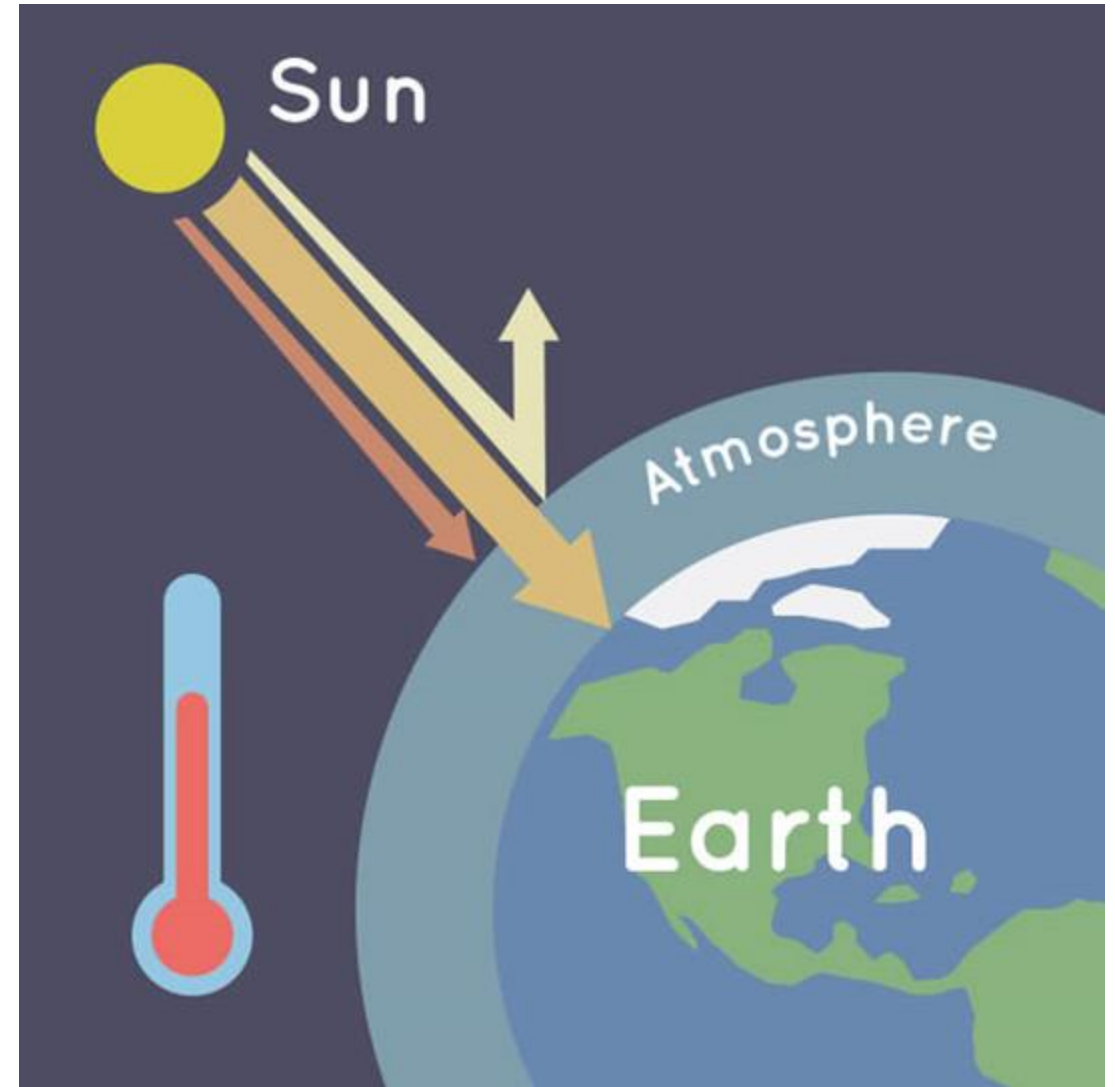
efekt cieplarniany jest zjawiskiem naturalnym

większość: gazy
niecieplarniane

mniejszość: gazy
cieplarniane

ale skład atmosfery się zmienia
gazów cieplarnianych jest w niej coraz więcej
zaś

im więcej gazów
cieplarnianych w atmosferze,
tym wyższa średnia globalna
temperatura

Skąd “nowy” CO₂ w atmosferze?

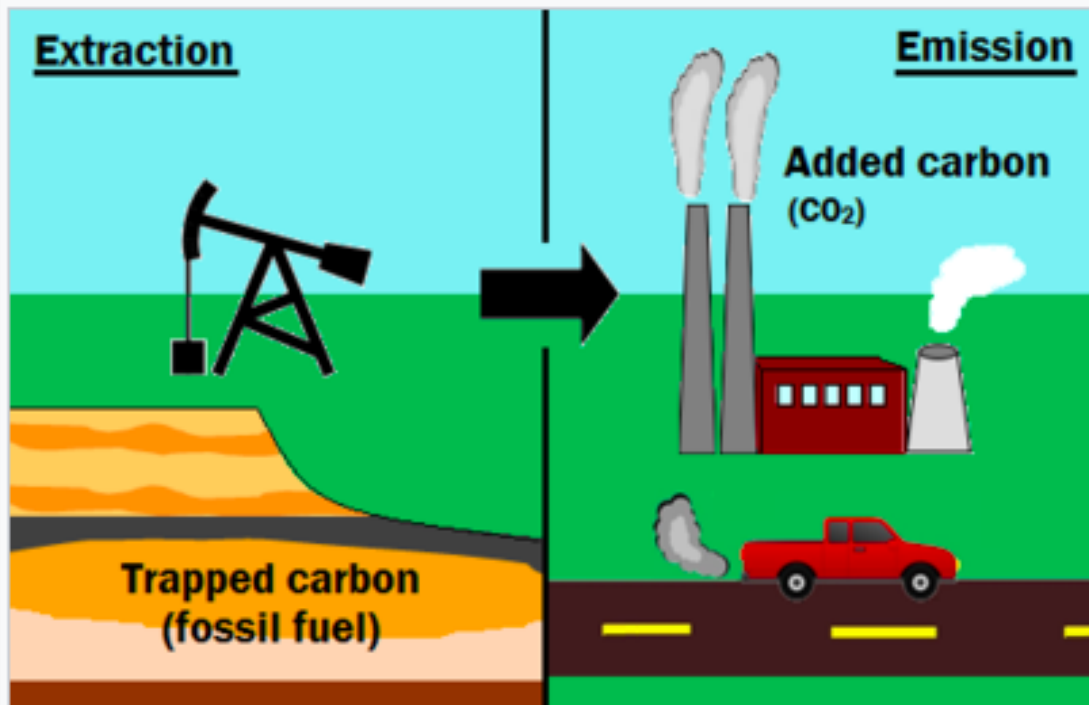
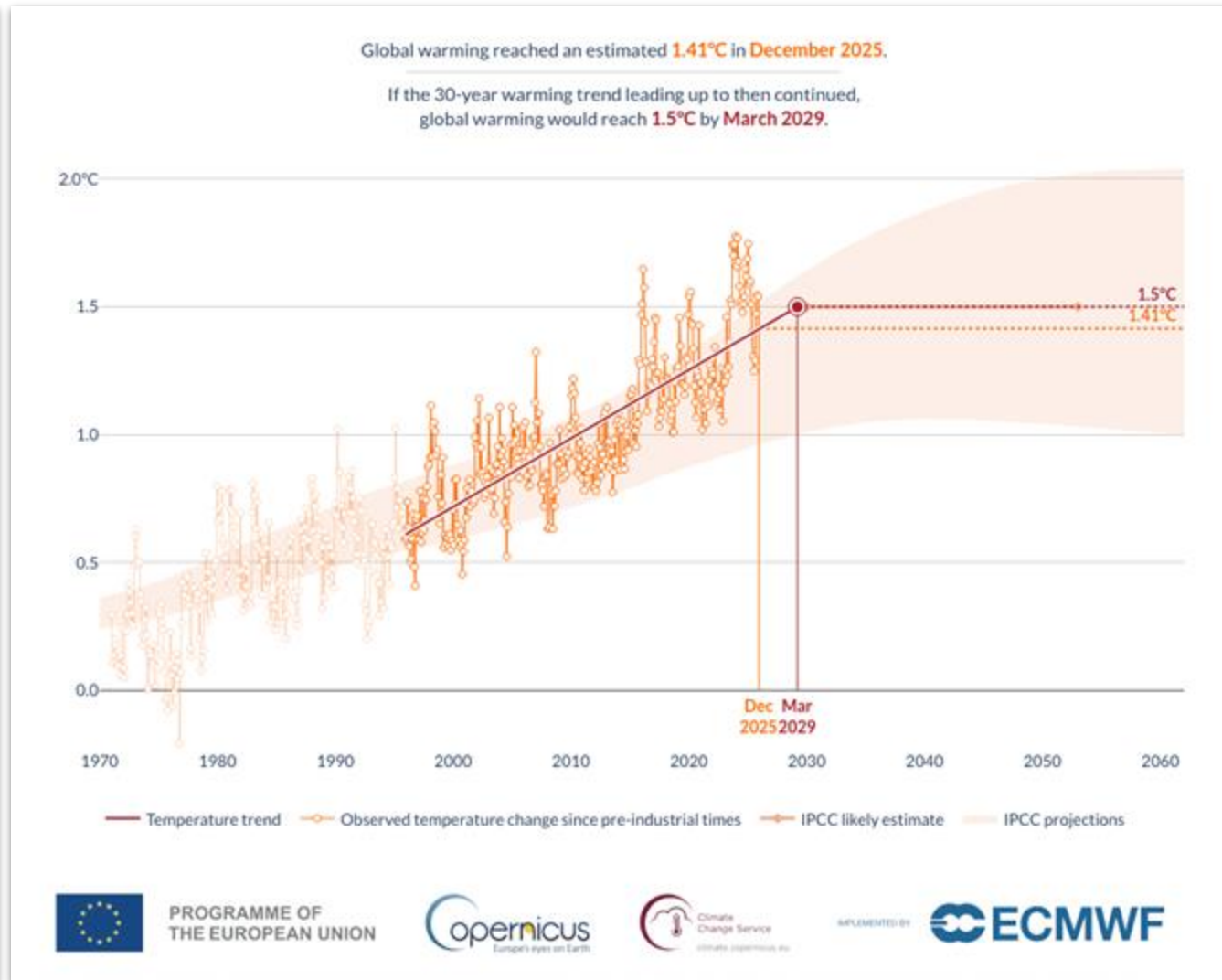

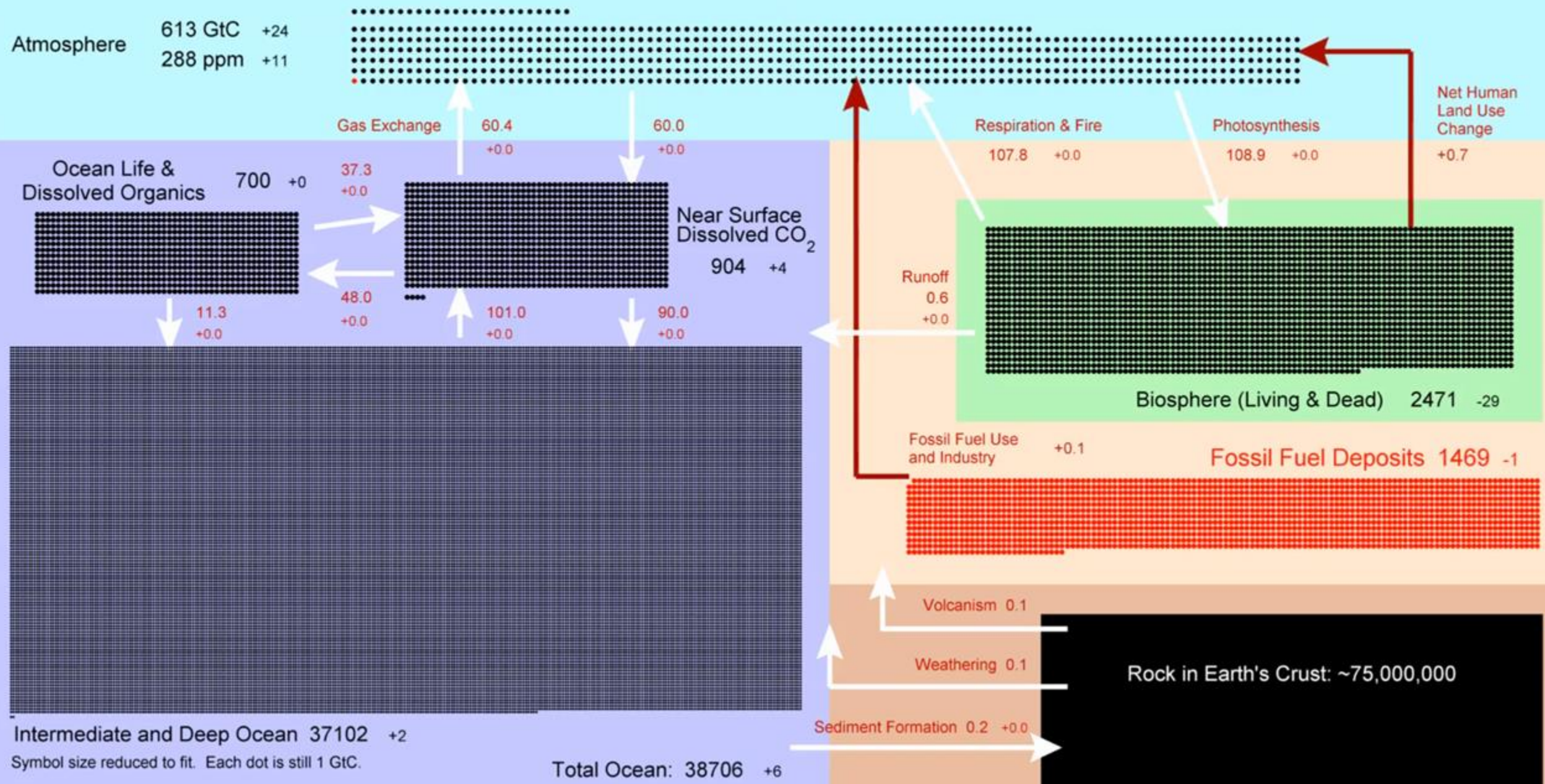
Figure 1. Carbon is trapped underground in reservoirs, extracted, and used by humans through the process of combustion. This causes a release of carbon dioxide (and other carbon compounds) which would otherwise not reach the atmosphere, ocean, or soil.^[1]

• = 1 GtC = 10¹² kg of Carbon
Stocks in GtC Flows in GtC / year

Earth's Carbon Cycle

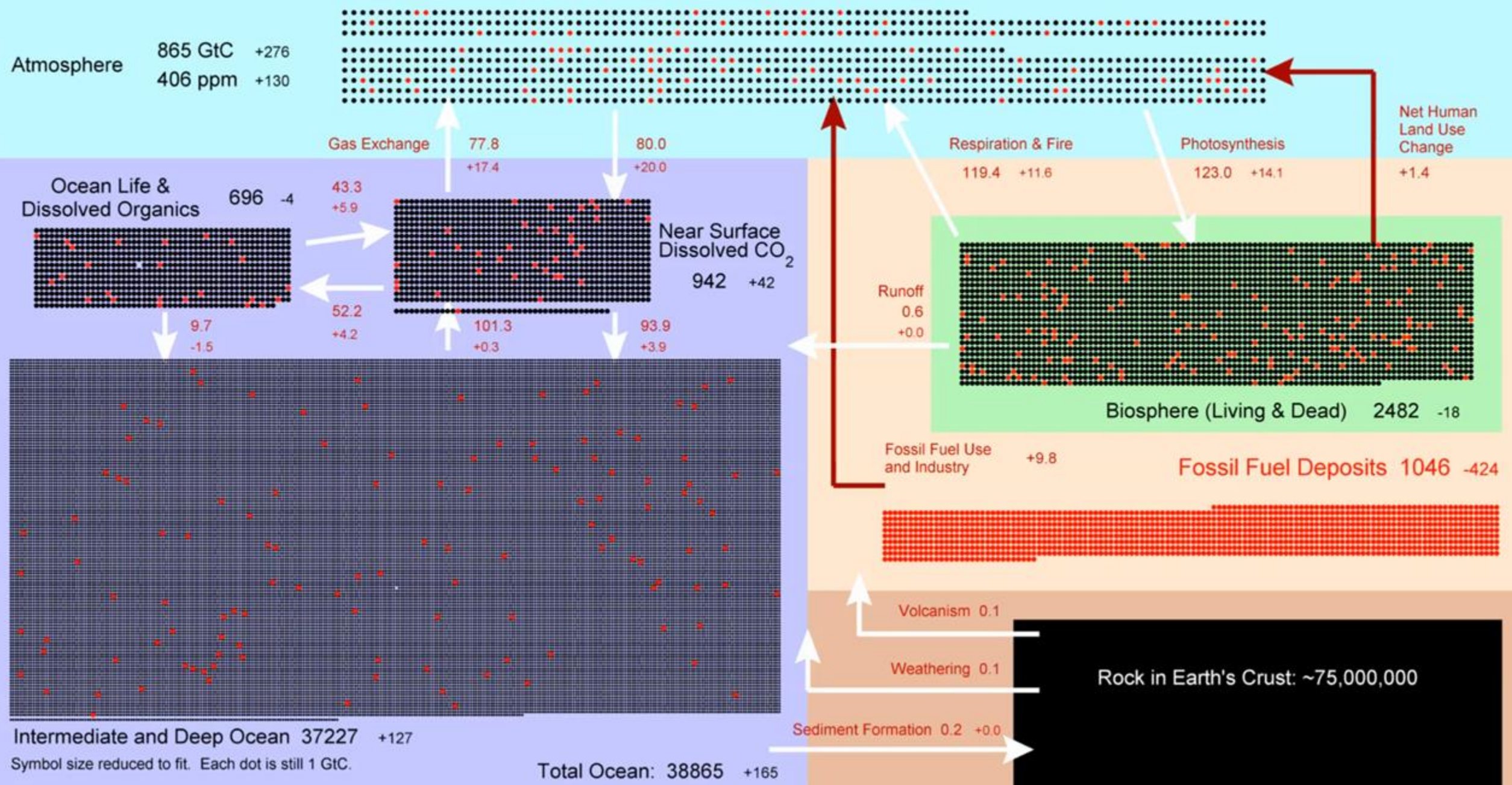
1850

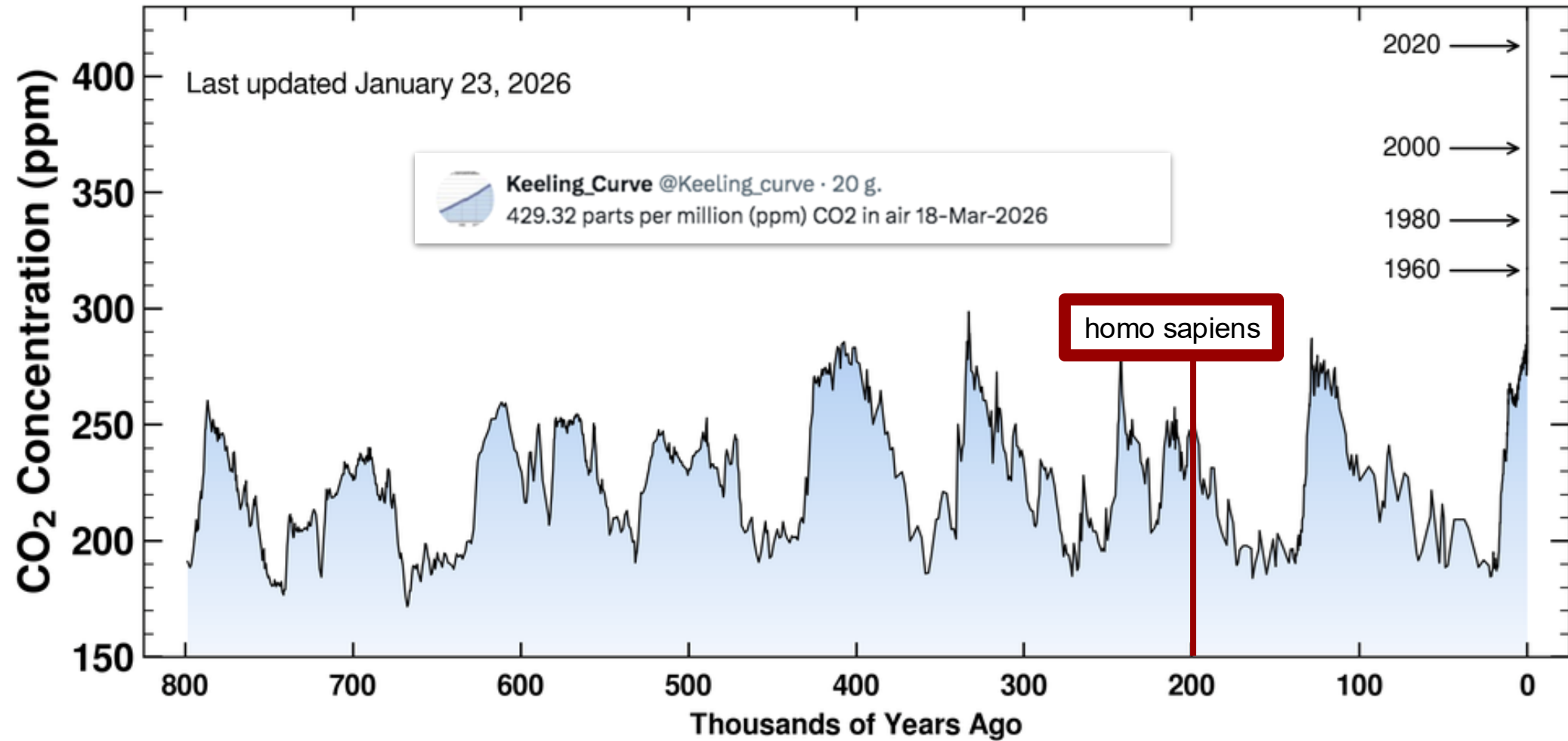

• = 1 GtC = 10¹² kg of Carbon
 Stocks in GtC Flows in GtC / year

Earth's Carbon Cycle

2017

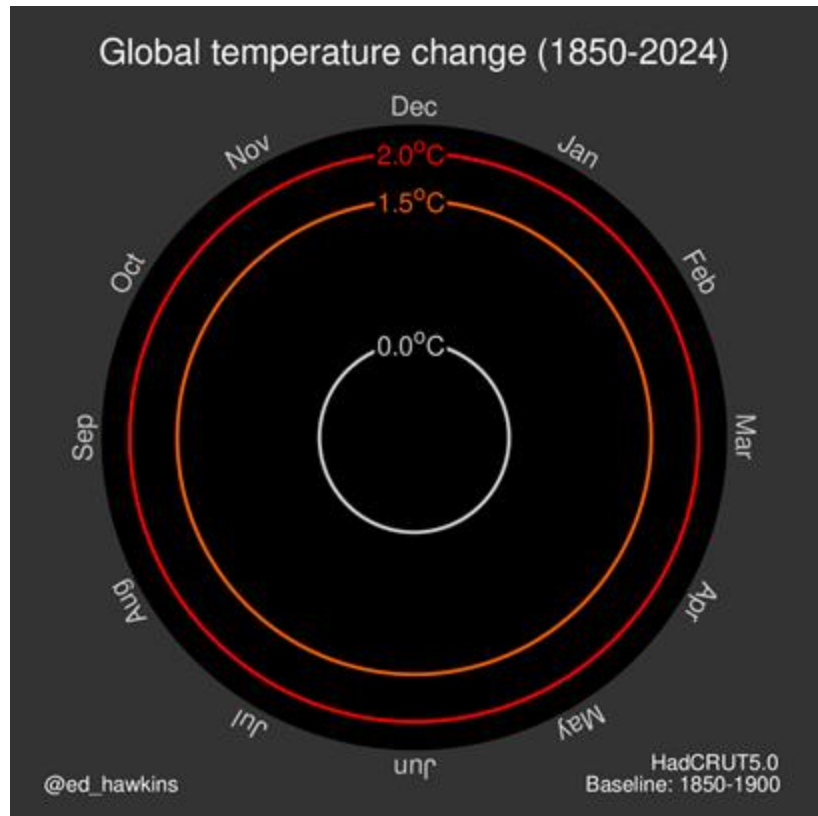
Krzywa Keelinga

Your Personal Carbon History

Why you've lived through a period of unprecedented carbon emissions.

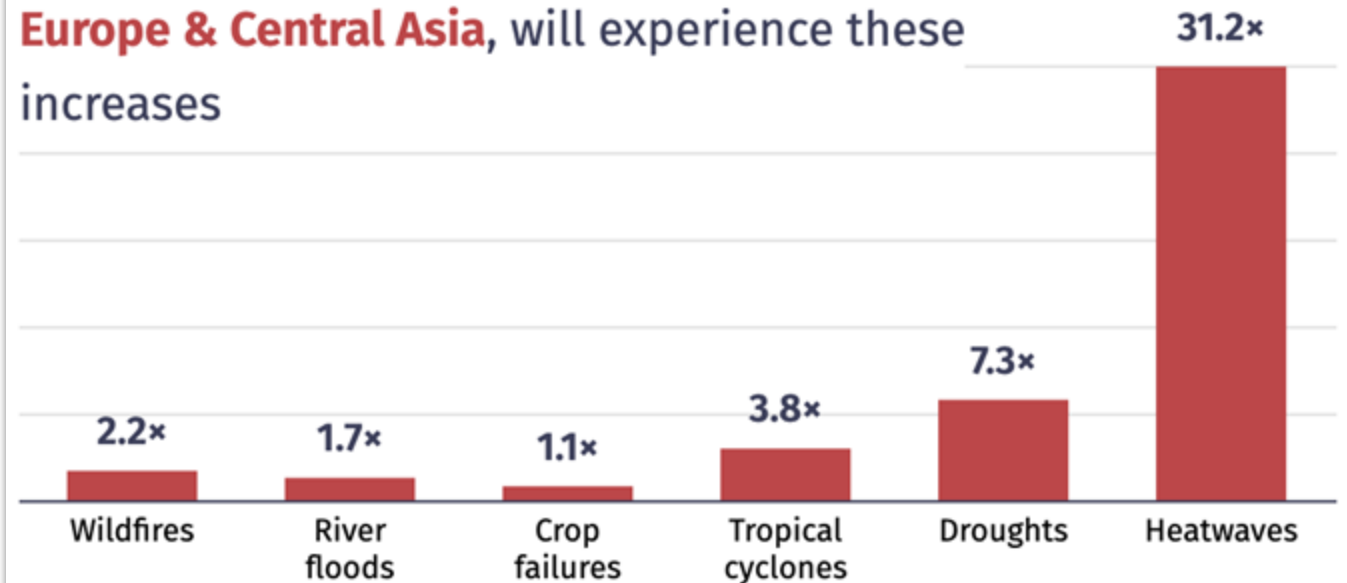
<https://parametric.press/issue-02/carbon-history>

Temperatura rośnie – coraz szybciej!

Nie chodzi jednak tylko o temperaturę!

In a **3.5 °C** world, I, as a **7-year-old** from **Europe & Central Asia**, will experience these increases

Find out your climate future at myclimatefuture.info

CNN World
[Africa](#)
[Americas](#)
[Asia](#)
[Australia](#)
[China](#)
[Europe](#)
[India](#)
[Middle East](#)
[United Kingdom](#)

Oceans are warming at the same rate as if five Hiroshima bombs were dropped in every second

Climate Feedback Loop Interactions Could Accelerate Warming

New research shows how different parts of the climate system may affect each other to push global warming beyond current projections. Some of the amplifying feedback loops identified in the new paper include:

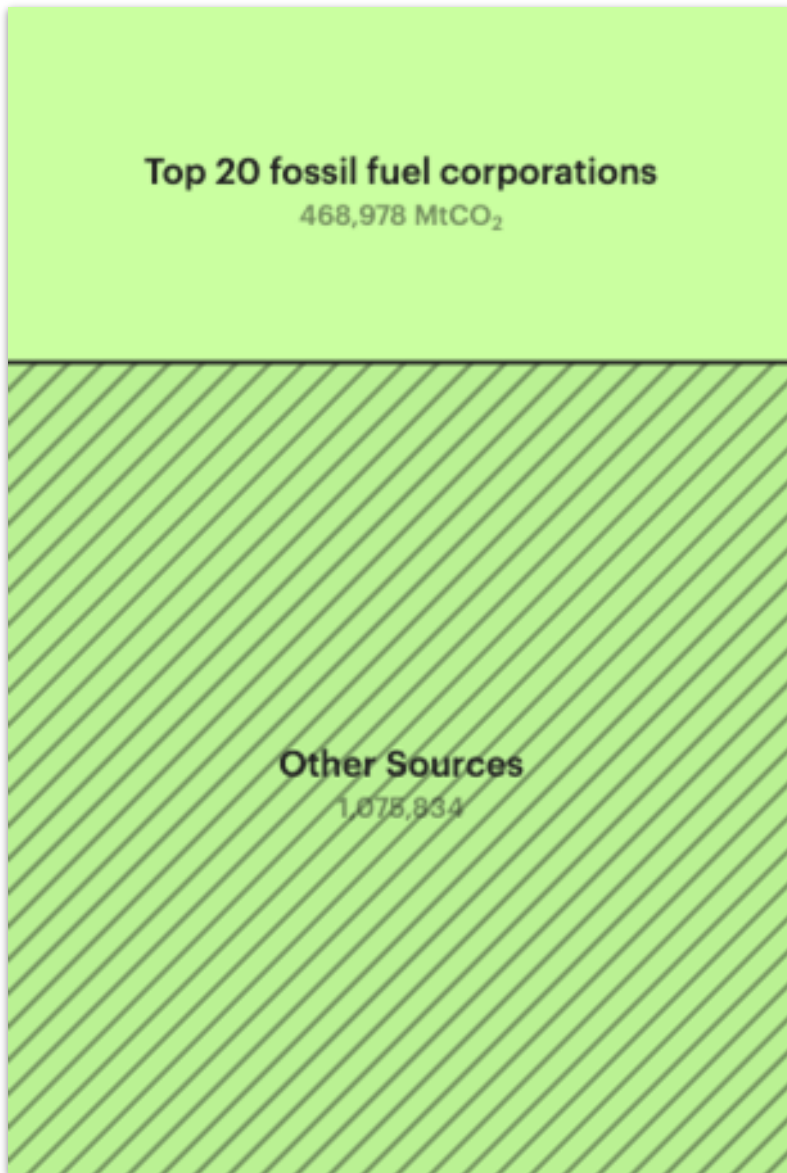

Photos by BOB BERWYN / Inside Climate News and DMITRII IVANOV (peatlands) via Flickr Creative Commons

SOURCE: The Alliance of World Scientists

PAUL HORN / Inside Climate News

Pozytywne
sprzężenia
zwrotne
– im bardziej,
tym szybciej

Przyczyny?

- [emisje dziś](#): Chiny 26% | USA 11% | Indie 8%
- [emisje per capita](#): USA 2 x tyle co Chiny, 3 x co UE, 6 x co Indie
- [wszystkie emisje w historii](#): USA 24% | UE 21% | Chiny 15%

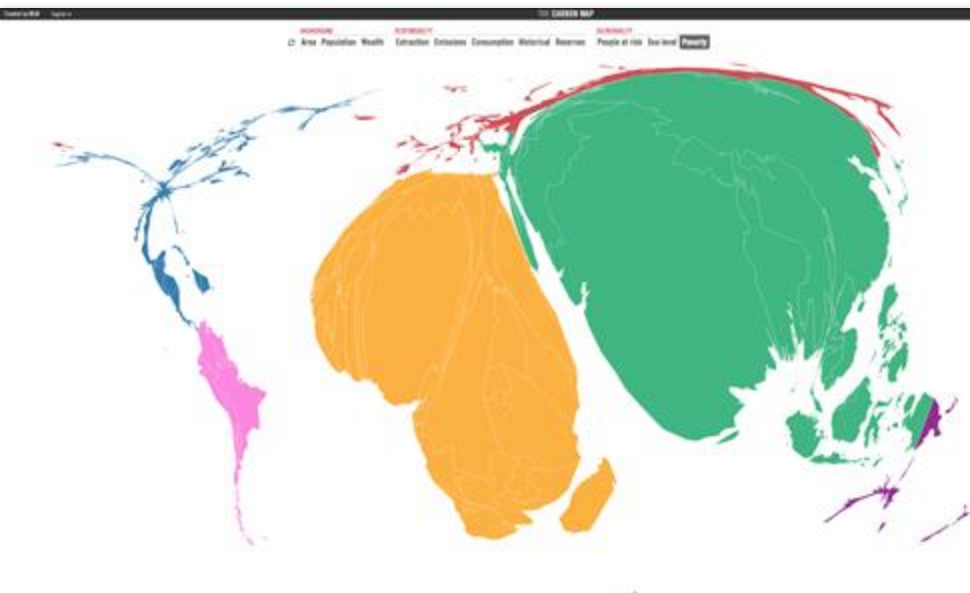
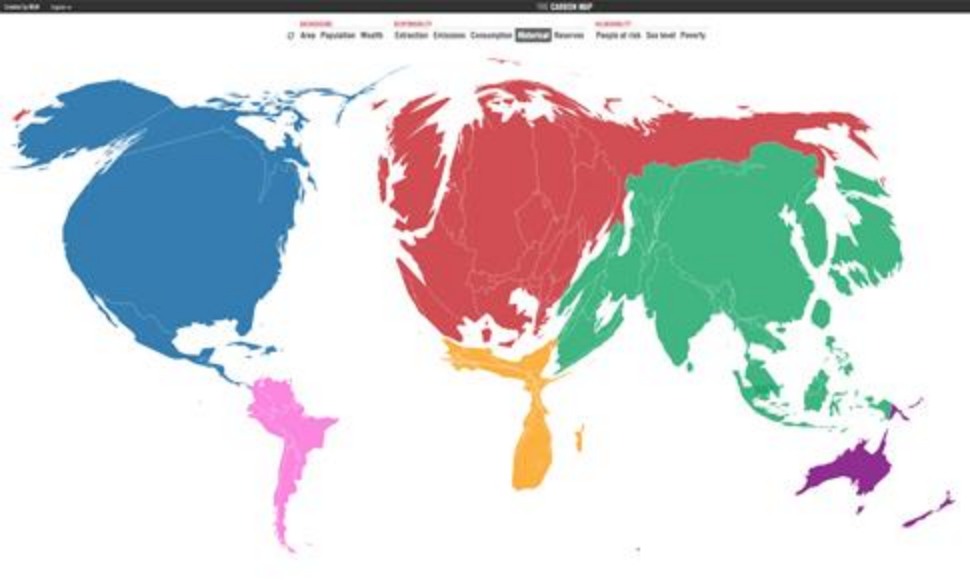
[Sektory?](#)

- energia, transport, rolnictwo

Guardian
sustainable
business

● This article is more than 5 years old

Just 100 companies responsible for 71%
of global emissions, study says

TIME

SUBSCRIBE

WORLD • POVERTY

The World's Top 26 Billionaires Now Own as Much as the Poorest 3.8 Billion, Says Oxfam

Press releases

A billionaire emits a million times more greenhouse gases than the average person

Published: 7th November 2022

Jak długo musiałaby pracować osoba zarabiająca minimalną krajową, aby bez wydawania ani grosza zarobić tyle, ile posiada Elon Musk?

44 miliony lat
(4,8 tys. zł, 690 mld \$)

Scenariusze przyszłości 2050

ELITYSTYCZNA ZIELONA BAŃKA KREWKIEJ KONSUMPCJI

wolne społeczeństwo
+ eksploatacja przyrody
biznes "etyczny"
+ dobrostan potężnych

DEMOKRATYCZNA TROSKA O PRZYRODĘ ORGANIZACJE ZASPOKAJĄCE POTRZEBY

wolne społeczeństwo + troska o przyrodę
biznes etyczny + dobrostan wszystkiego

AUTOKRATYCZNA ZAPAŚĆ TECHNOKAPITALIZM INWIGILACJI

zniewolone społeczeństwo
+ eksploatacja przyrody
maksymalizacja zysku
+ dobrostan potężnych

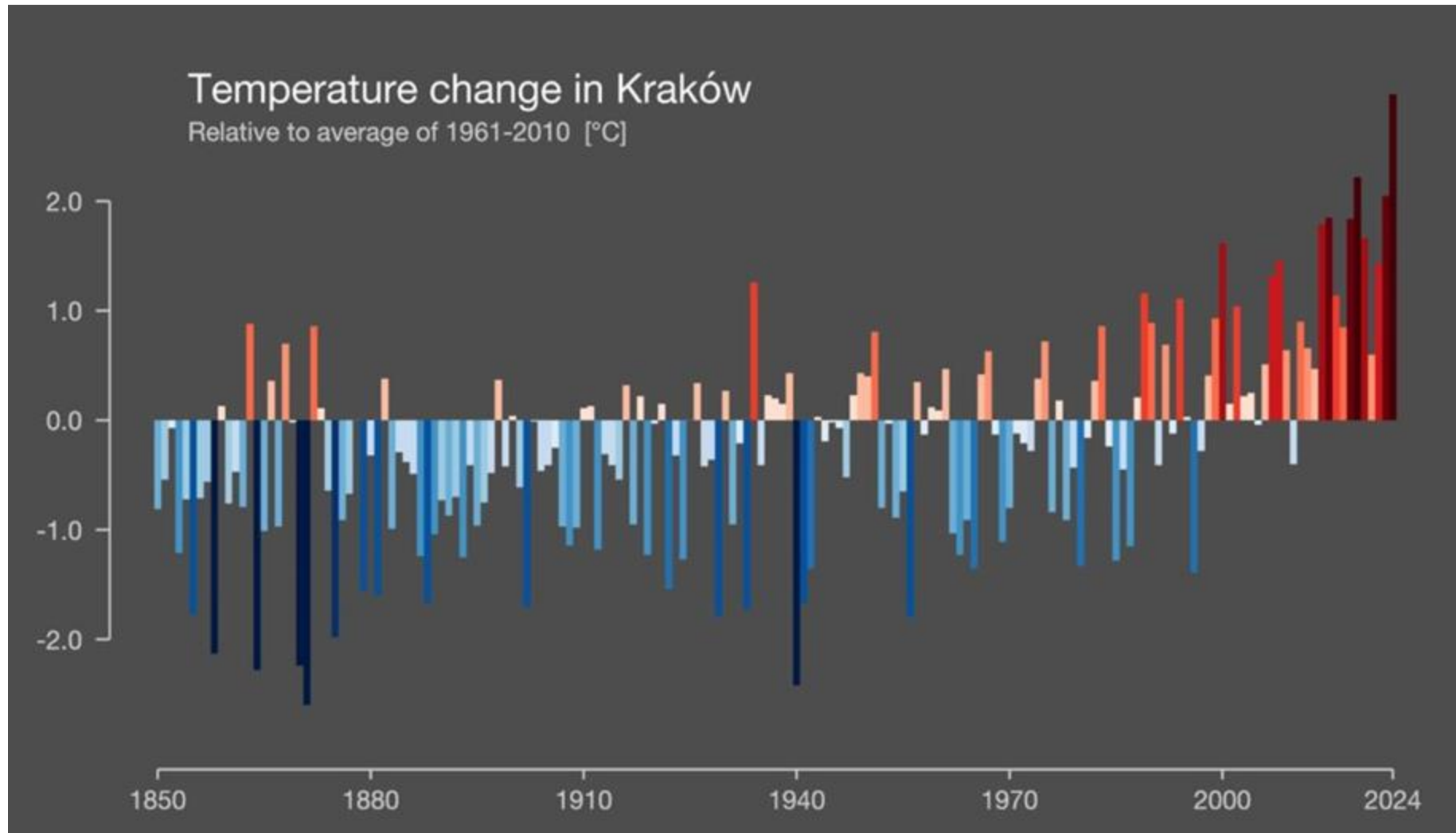
EKODYKTATURA TOKSYCZNY ZWIĄZEK

zniewolone społeczeństwo
+ troska o przyrodę
maksymalizacja zysku
+ dobrostan wszystkiego

showyourstripes.info

showyourstripes.info

W jaki sposób przekazywać tę wiedzę, aby nie tworzyć poczucia bezradności, przytłoczenia, rozpacz, a motywować i dawać nadzieję?

Konieczne zmiany są zmianami na lepsze:
dla Ciebie, dla Innych, dla Planety.

Działania indywidualne...

gaś światło

sortuj śmieci

nie jedz mięsa

oszczędzaj wodę

jeźdź na rowerze

konsumuj etycznie

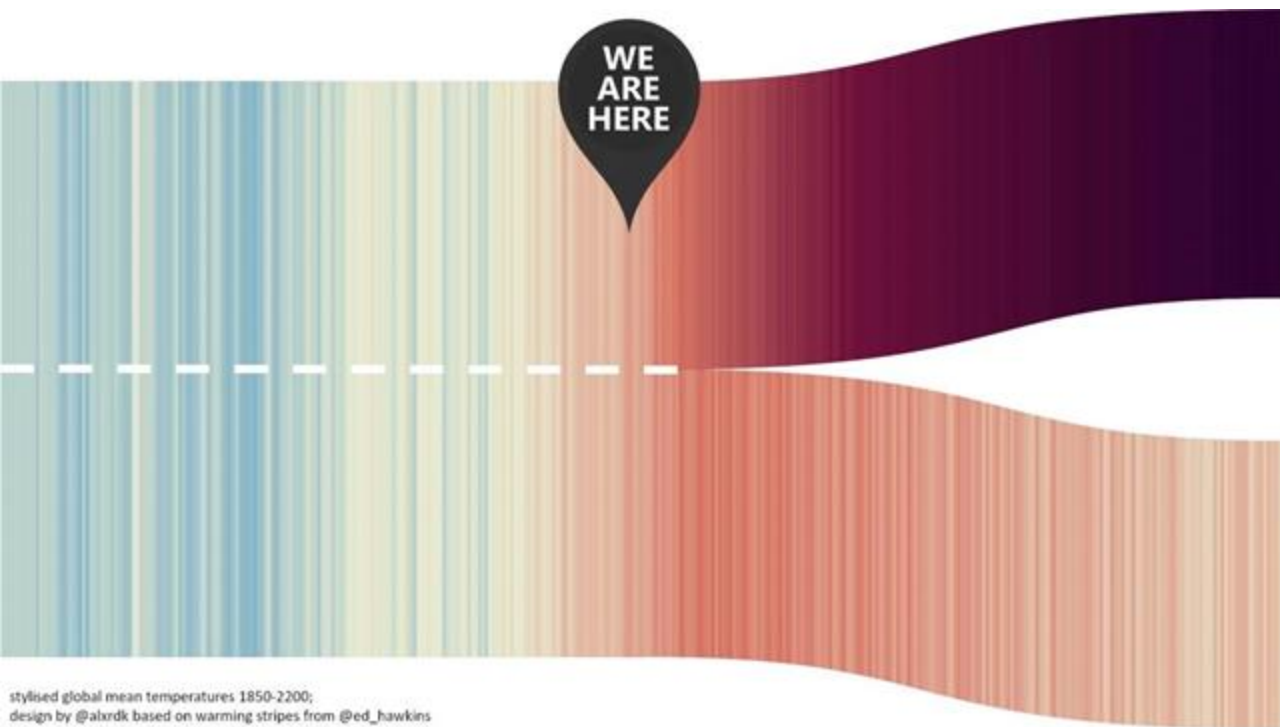
mierz i redukuj swój ślad węglowy

... mają znaczenie, ale nie rozwiązują
problemu

tak jak pomaganie ofiarom wojny
– jest dobre, ważne i ma namacalny wpływ

ale nie zaprowadzi pokój
– to nie jest rozwiązanie systemowe

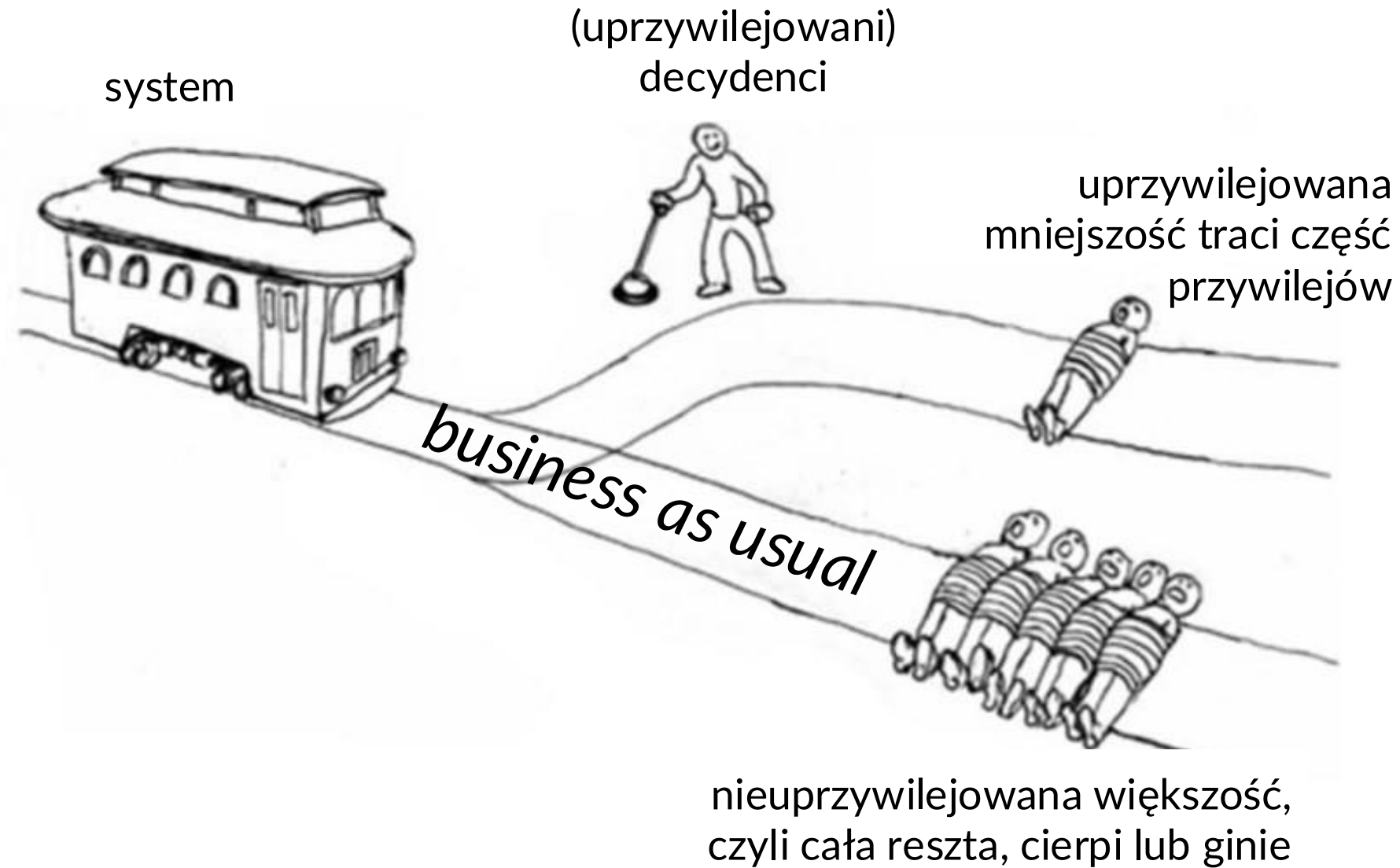
zmiana systemu jest nieunikniona
albo kontrolowana (kultura)
albo chaotyczna (natura)

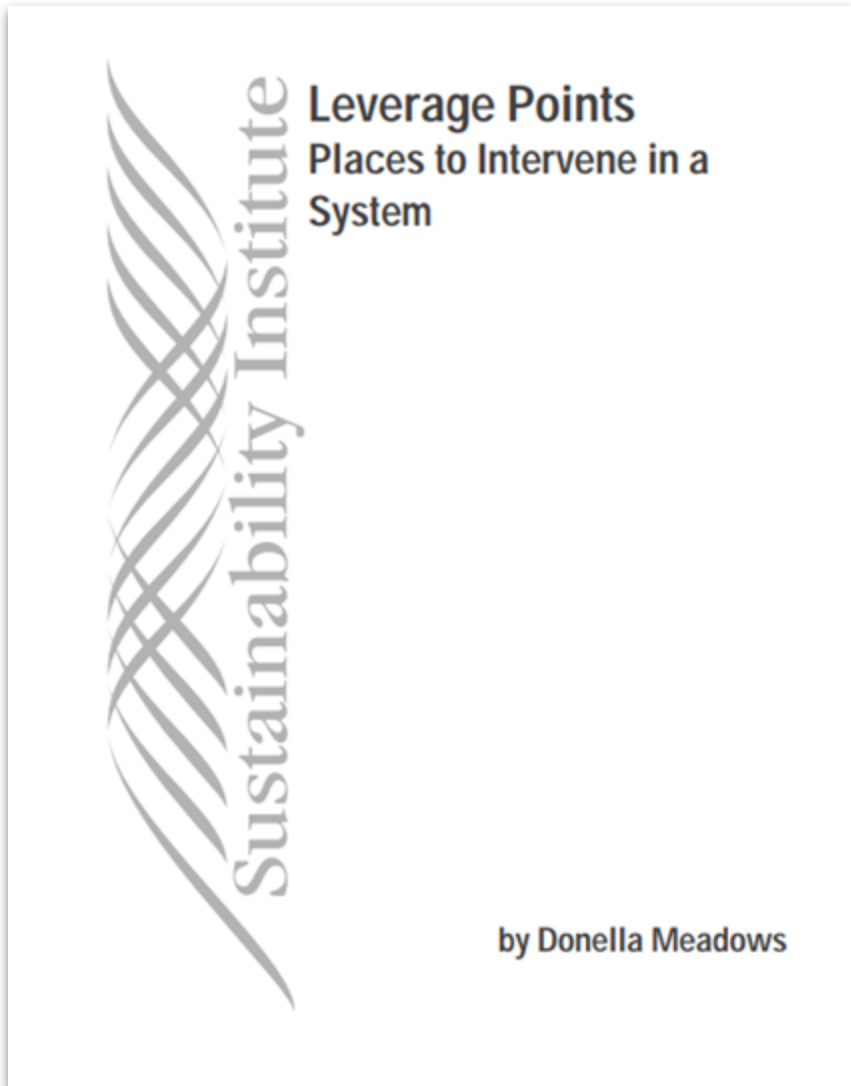
Uroboros

nowy system
= wąż Eskulapa
„odradzanie się”
ozdrowienie
SUSTAINABILITY

Działania indywidualne... które są lepszym lewarem do zmiany systemu:

- głosuj (ekowyborca.pl)
- wywieraj presję
- zmieniaj swoją organizację od środka

Skłaniaj decydentów
do właściwych decyzji
o wymiarze systemowym.
Lub sam_a tak decyduj.

walcz o wspólne prawo do życia w sposób zrównoważony; to absurd, że działania pożyteczne są dziś trudniejsze niż działania szkodliwe – aktywizm (SJP): czynna postawa wobec życia

Wstrzymanie się od wartościowania oznacza kapitulację wobec wartości dominujących.

Reprodukcja stanu obecnego jest równie polityczna jak aktywistyczne działania na rzecz zmiany uniwersytetu.

Akademia stroni od zajmowania nie tylko emocjonalnych, ale i politycznych stanowisk, wynosząc się na wyżyny postulowanej obiektywności i neutralności. Tymczasem jej odżegnywanie się od polityczności utrwała *status quo* i spycha nas w otchłań katastrofy.

- uwzględniane w ocenie pracowniczej
- doceniane w działalności uczniowskiej
- (tylko to zagwarantuje czas na działanie)

odważne podążanie / dołączanie. odwaga cywilna

RODZICE DLA KLIMATU

rodzicedlaklimatu.org

msk.earth

Language Affects Climate

Open access | Published: 21 May 2024

Volume 30, pages 541–555, (2025) [Cite this article](#)

Język wpływa na klimat!

'Climate strike' named 2019 word of the year by Collins Dictionary

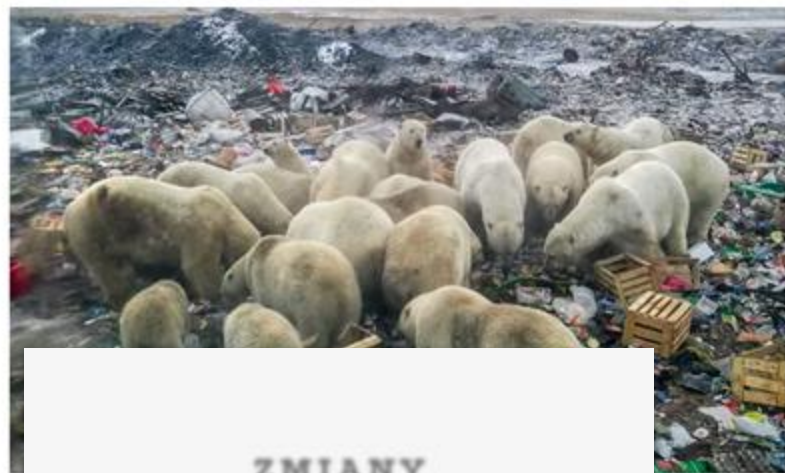
Reflecting increasingly politicised language, this year's contenders also included 'rewilding' and 'hopepunk'

Environment

● This article is more than 3 years old

Why the Guardian is changing the language it uses about the environment

From now, house style guide recommends terms such as 'climate crisis' and 'global heating'

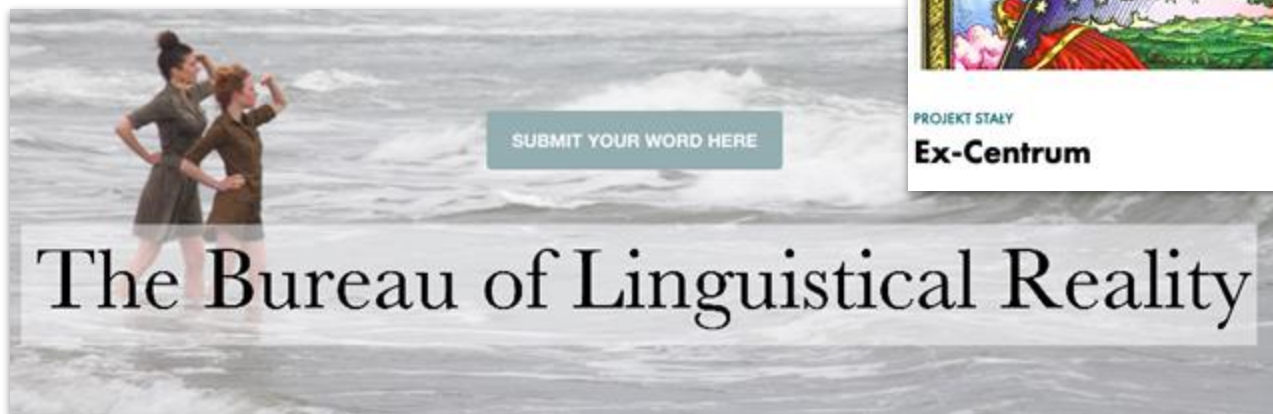
Damian Carrington
Environment
editor

@dpcarrington
Fri 17 May 2019 10:39
BST

Oxford Dictionaries declares 'climate emergency' the word of 2019

Usage of the term increased 100-fold in the space of 12 months, dictionary says

The Bureau of Linguistical Reality

Fundacja
Olgi Tokarczuk

PROJEKT STAŁY

Ex-Centrum

ZMIANY
KLIMATYCZNE

KATASTROFA
KLIMATYCZNA

#PowiedzmySobieWyraźnie

zmiana klimatu > kryzys klimatyczny, katastrofa klimatyczna, zapaść klimatyczna
globalne ocieplenie > przegrzewanie/smażenie planety
sceptyk klimatyczny > denialista klimatyczny
wykorzystywanie zasobów dla własnych celów > współdziałanie z przyrodą dla dobra wspólnego

dezinformacja

New guide on making the biggest climate difference

Published 1 December 2025

>>>

**problemu spowodowanego
nadprodukcją i nadkonsumpcją
nie da się rozwiązać
zwiększaniem produkcji/konsumpcji**

normatywną rolę uniwersytetu – każdej instytucji edukacyjnej w krajach rozwiniętych (MP) – musi być **promocja kompetencji samoograniczania**, a nie bezrefleksyjne windowanie aspiracji konsumpcyjnych studentów

Czy to szalone?

Uzdrówmy rozsądek lub porzućmy zdrowy rozsądek

Zdrowy rozsądek definiuje, co jest możliwe, pragmatyczne, oczywiste, opłacalne i sensowne. On funduje przyzwolenie na działania.

Czy jednak zdrowy rozsądek początków XXI stulecia **naprawdę jest zdrowy?** (190)

założenia ekonomii głównego nurtu wymagają tak głębokiej korekty, że **nie mieści się to w głowach** większości doradców i specjalistów (51)

Rola uniwersytetu to także misja wypracowywania alternatyw oraz demontażu zdrowego rozsądku, który leży u podstaw tak zwanego „biznesu jak zwykle” w gospodarowaniu (152).

SDR 2025

Overall score

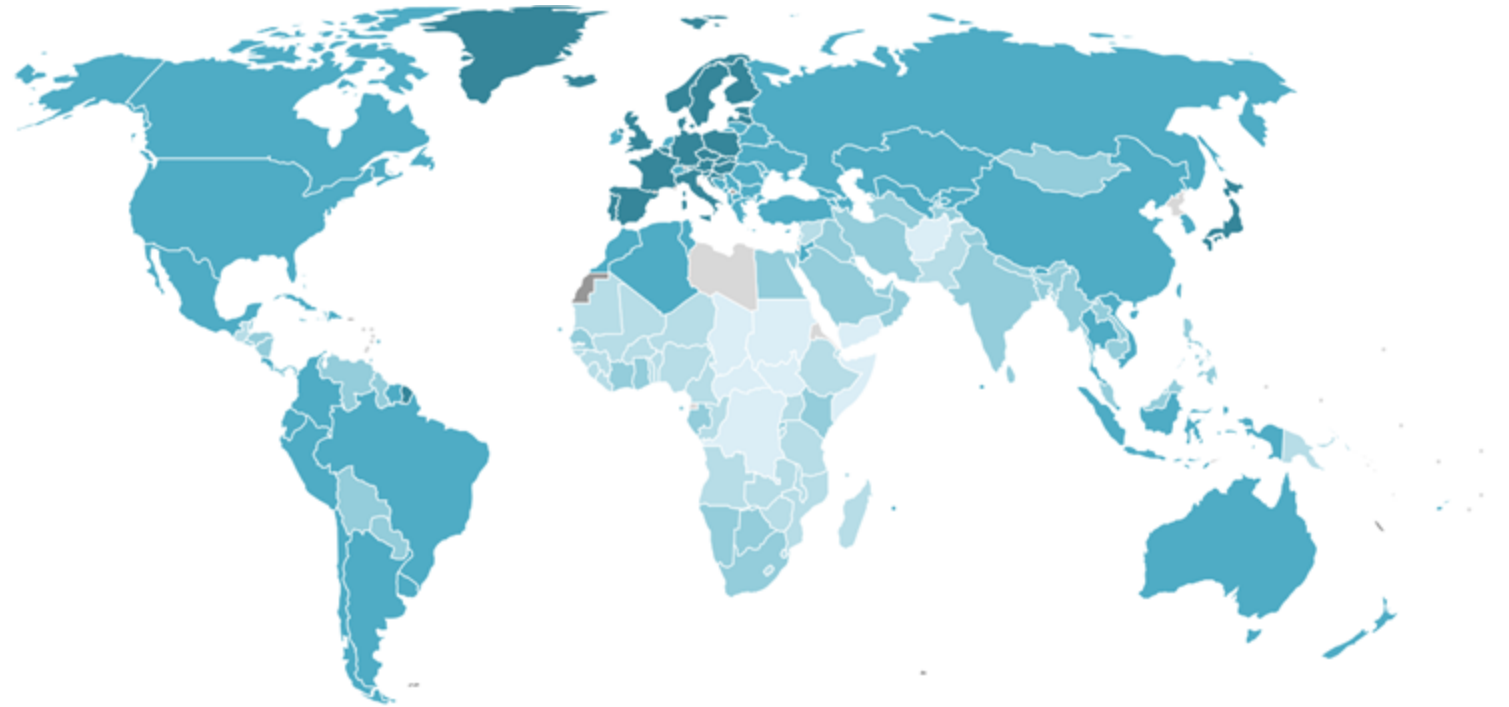
Legend

Click on a country to see its performance.

- > 80
- 70 - 80
- 60 - 70
- 50 - 60
- < 50
- Information unavailable

Description

The overall score measures the total progress towards achieving all 17 SDGs. The score can be interpreted as a percentage of SDG achievement. A score of 100 indicates that all SDGs have been achieved.

All data presented on this website are based on the publication Sachs, J.D., Laforune, G., Fuller, G., Iablonoyski, G. (2025). Financing Sustainable Development to 2030 and Mid-Century. Sustainable Development Report 2025. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press. DOI: <https://doi.org/10.25546/111909>

SDG 13

Climate action

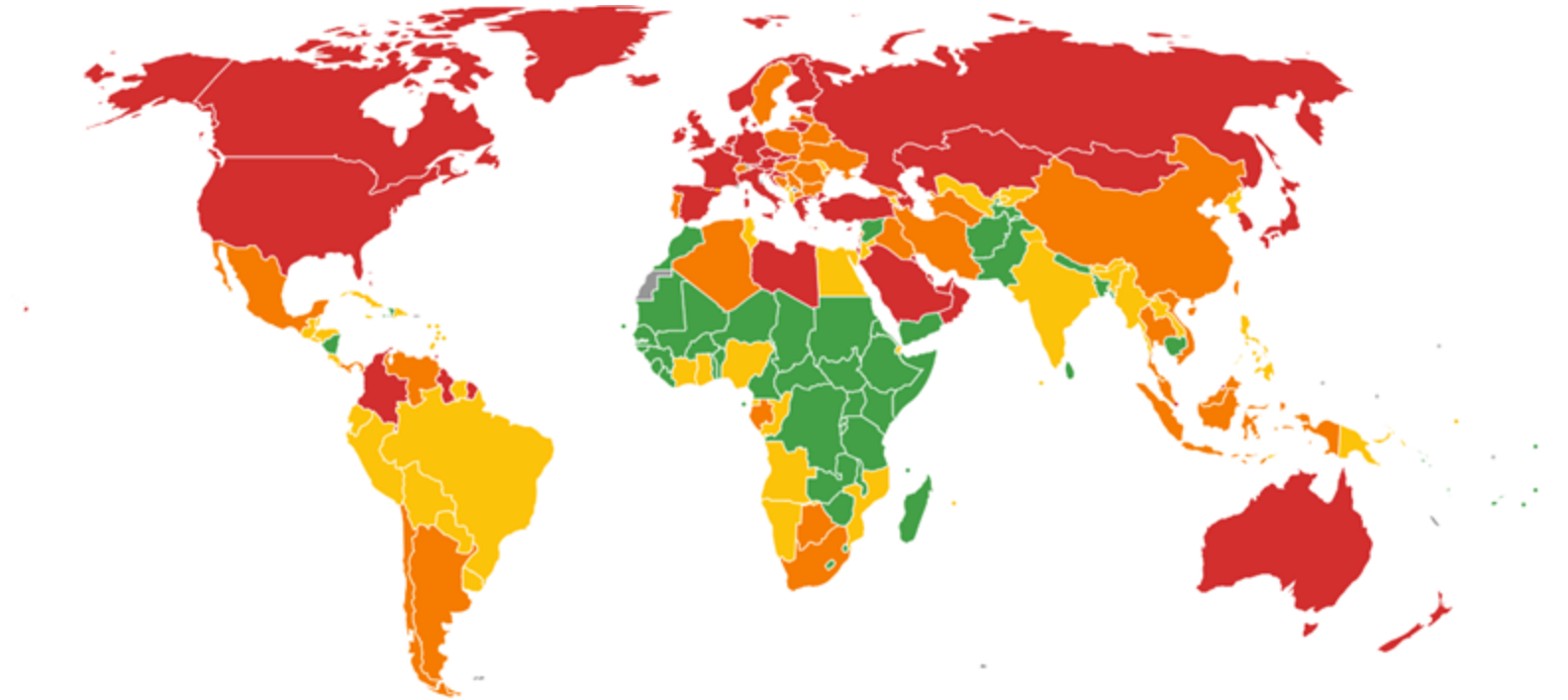
Legend

Click on a country to see its performance.

- SDG achieved
- Challenges remain
- Significant challenges remain
- Major challenges remain
- Information unavailable

Description

Take urgent action to combat climate change and its impacts.

All data presented on this website are based on the publication Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Iablonovski, G. (2025). Financing Sustainable Development to 2030 and Mid-Century. Sustainable Development Report 2025. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press. DOI: <https://doi.org/10.25546/111909>

trendy

SDG 13

Climate action

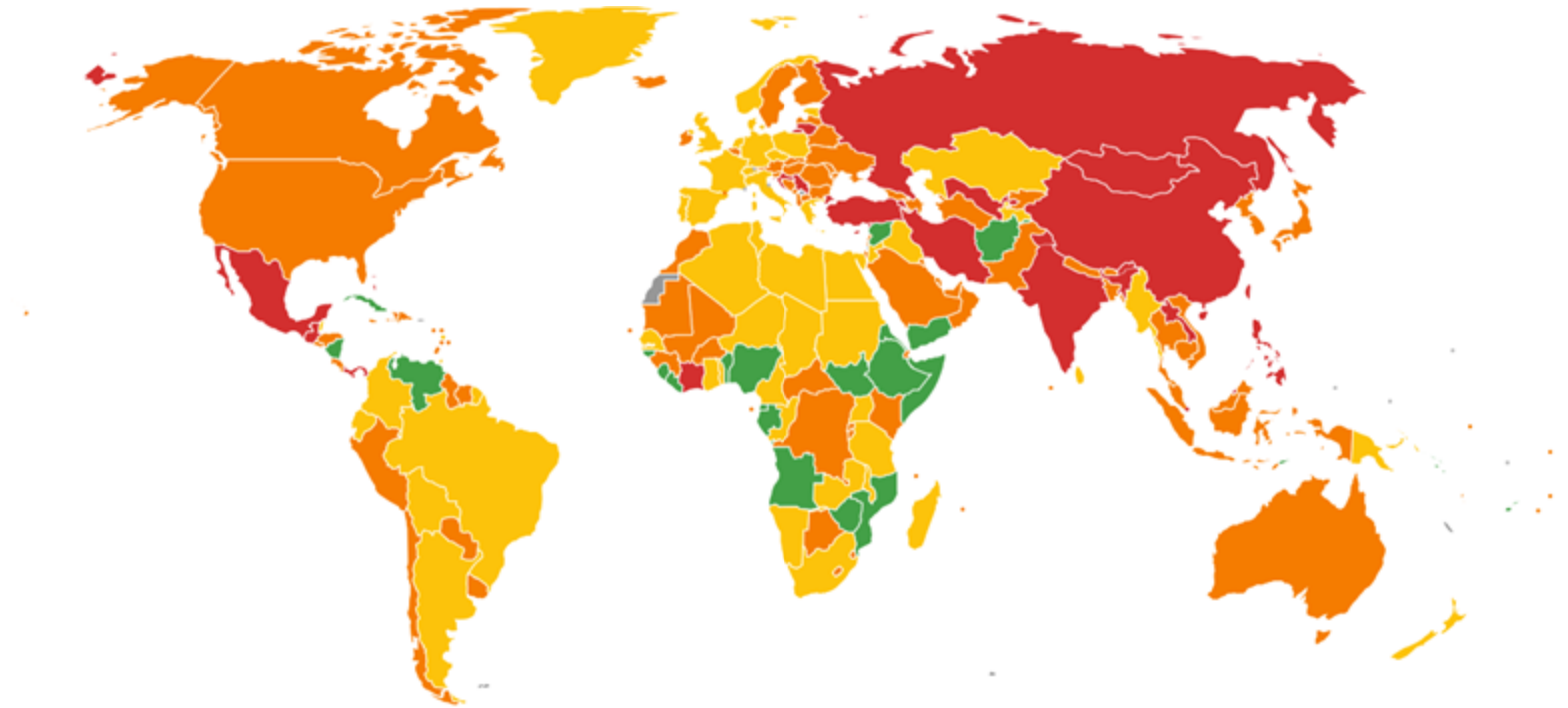
Legend

Click on a country to see its performance.

- On track or maintaining SDG achievement
- Moderately improving
- Stagnating
- Decreasing
- Trend information unavailable

Description

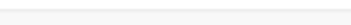
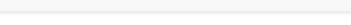
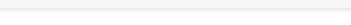
Take urgent action to combat climate change and its impacts.

All data presented on this website are based on the publication Sachs, J.D., Laforune, G., Fuller, G., Iablonski, G. (2025). Financing Sustainable Development to 2030 and Mid-Century. Sustainable Development Report 2025. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press. DOI: <https://doi.org/10.25546/111909>

Countries are ranked by their overall score. The overall score measures the total progress towards achieving all 17 SDGs. The score can be interpreted as a percentage of SDG achievement. A score of 100 indicates that all SDGs have been achieved.

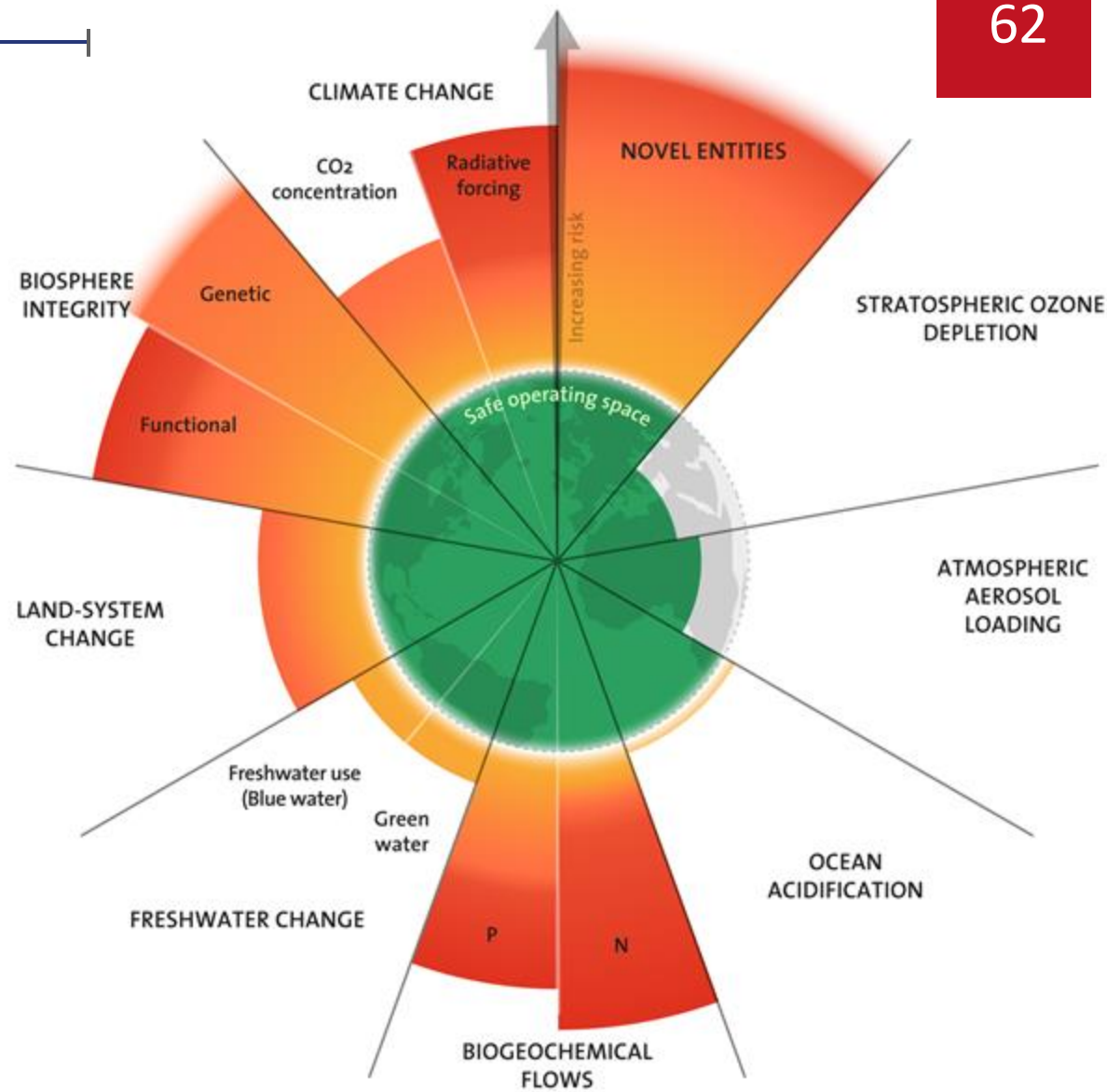
Rank	Country	Score	Performance by SDG
1	 Finland	87.02	
2	 Sweden	85.74	
3	 Denmark	85.26	
4	 Germany	83.67	
5	 France	83.14	
6	 Austria	83.01	
7	 Norway	82.72	
8	 Croatia	82.39	
9	 Poland	82.08	
10	 Czechia	81.94	

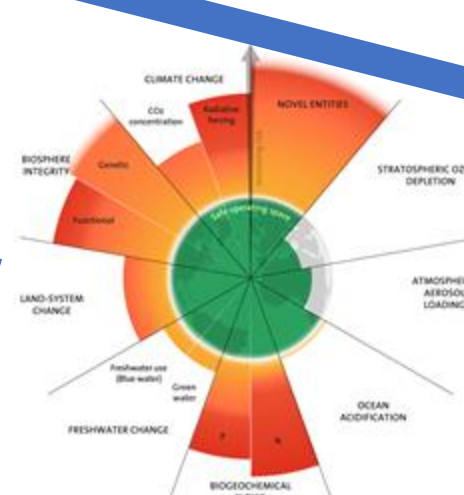
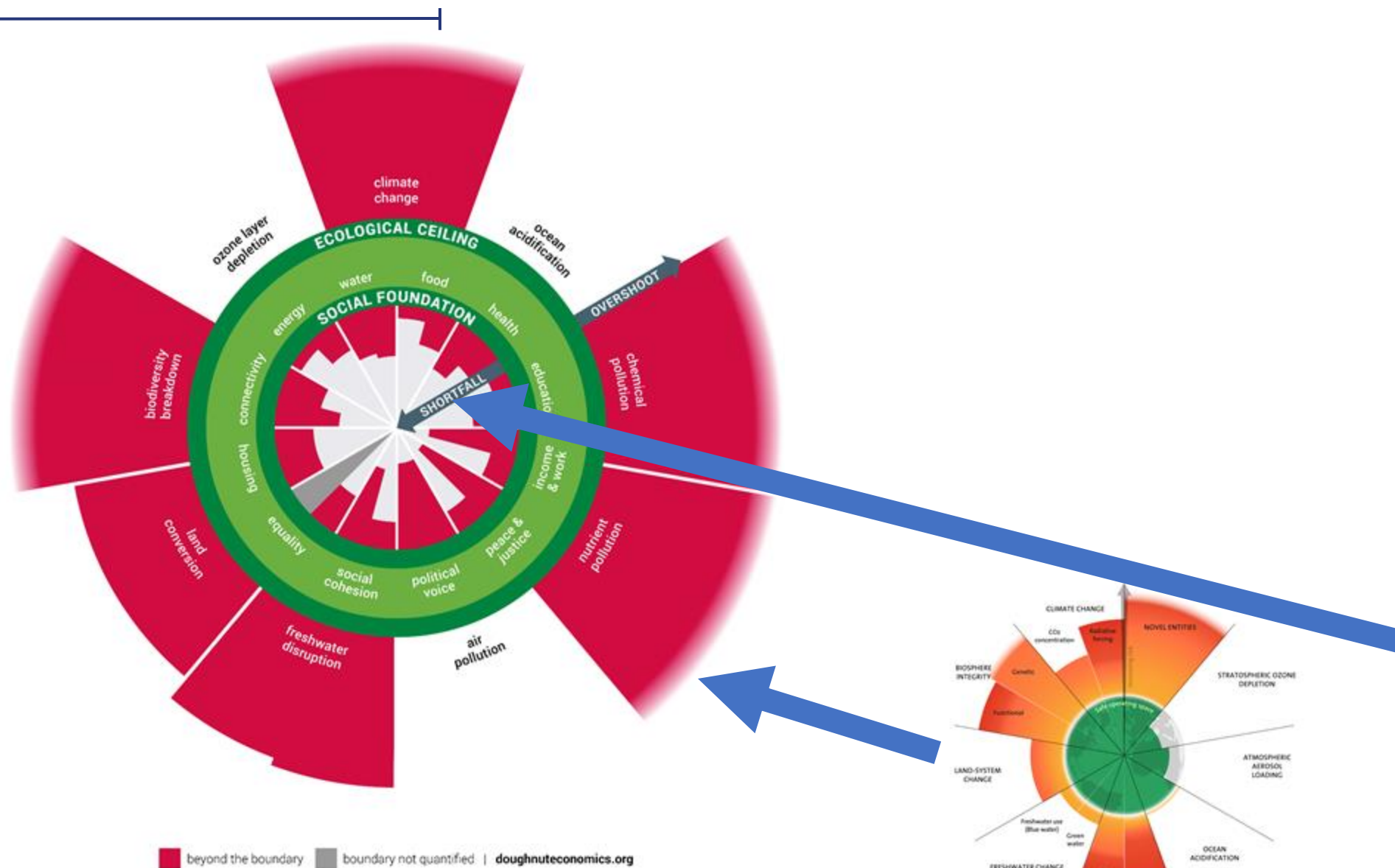
158	 Madagascar	51.05	
159	 Niger	50.33	
160	 Afghanistan	49.10	
161	 Sudan	49.06	
162	 Congo, Dem. Rep.	48.24	
163	 Yemen, Rep.	47.74	
164	 Somalia	46.08	
165	 Chad	46.04	
166	 Central African Republic	45.21	
167	 South Sudan	41.55	

1	 Sierra Leone	97.96
2	 Trinidad and Tobago	97.85
3	 Madagascar	97.84
4	 Maldives	97.75
5	 Zambia	97.51
6	 Mozambique	97.48
7	 Nigeria	96.96
8	 Malawi	96.77
9	 Brazil	96.50
10	 Bolivia	96.32

Countries are ranked by their spillover score. Each country's actions can have positive or negative effects on other countries' abilities to achieve the SDGs. The Spillover Index assesses such spillovers along three dimensions: environmental & social impacts embodied into trade, economy & finance, and security. A higher score means that a country causes more positive and fewer negative spillover effects.

158	 Iceland	55.14
159	 United Arab Emirates	54.45
160	 Belgium	52.55
161	 Qatar	48.83
162	 Ireland	48.73
163	 Cyprus	46.33
164	 Netherlands	44.11
165	 Luxembourg	43.33
166	 Switzerland	42.07
167	 Singapore	26.53

metafory dewzrostu

zbytńia konsumpcja szkodzi,
dieta gospodarek
z przestrzeniem
konsumpcyjnym

stabilizowanie
metabolizmu społecznego

rozwiniete gospodarki są jak rzeka,
która wylała z koryta, czas na powrót

la décroissance (fr.), la decrescita (wł.),
decrecimiento (hiszp.)

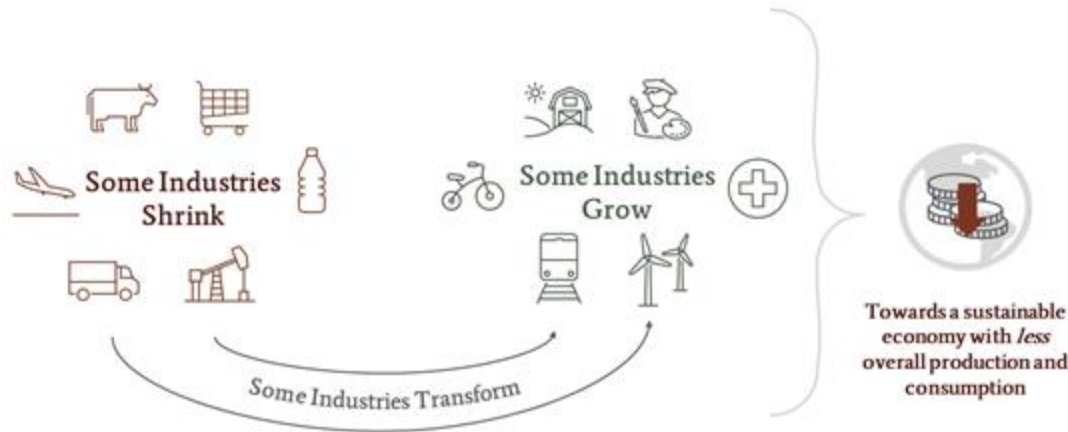
nic nie rośnie w nieskończoność
– po wzroście czas na dojrzałość
i korzystanie z życia

istnieją rozmiary optymalne

Program atrakcyjnej zmiany, rozwiązującej kryzys klimatyczny bez uzależniania się od niemożliwego nieskończonego wzrostu ekonomicznego mierzonego PKB

A Degrowth Economy Across Sectors

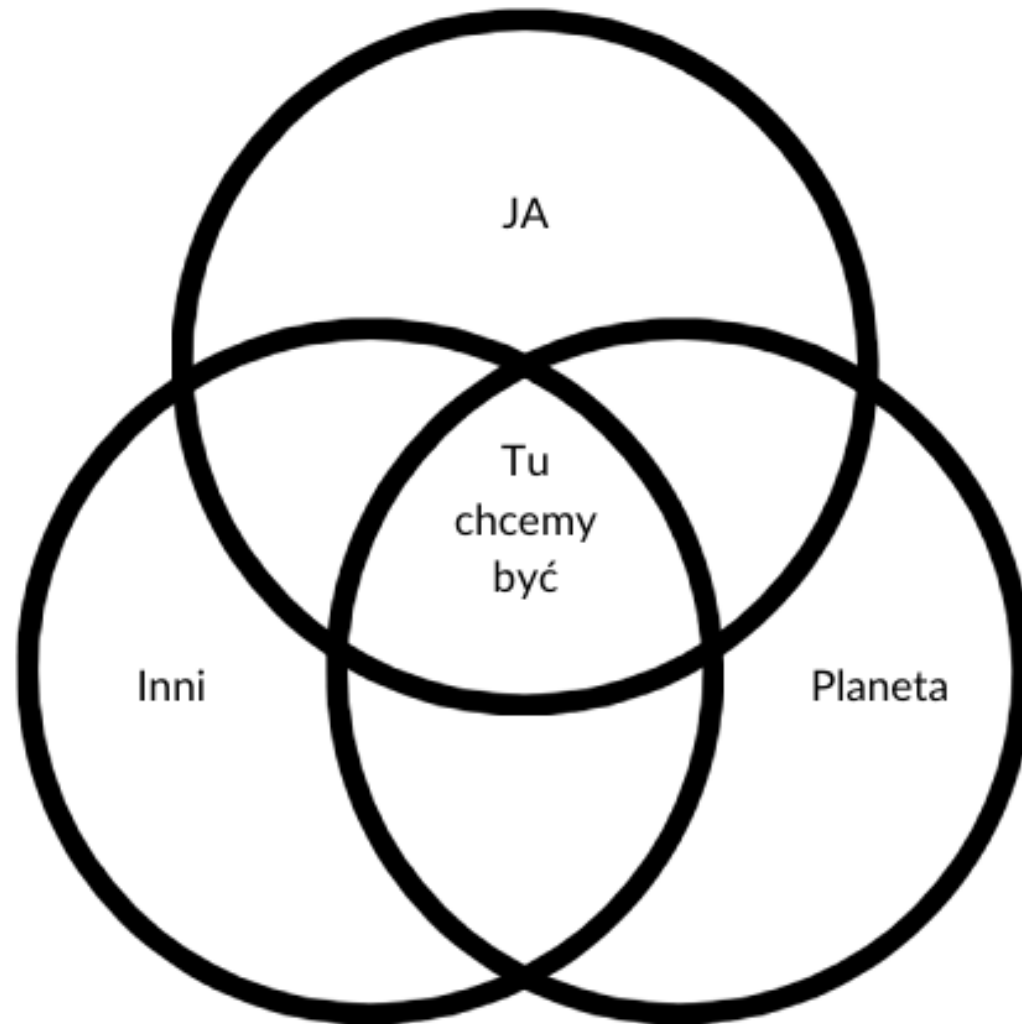

Source: Duprez 2022

Graphic: Abby Litchfield

- **jednoczesne** obniżenie emisji, wzrost bioróżnorodności i podniesienie jakości życia z wykorzystaniem innowacji **społecznych** / NIEKONIECZNIE TECHNOLOGICZNYCH
- przez obniżenie **szkodliwych** produkcji i konsumpcji / UMIAR, PRAKTYCZNOŚĆ
>>> wystudzenie zasobożernych, energochłonnych i szkodliwych dla klimatu i środowiska sektorów **w krajach rozwiniętych** / ANTYKOLONIALIZM

- przy **jednoczesnym rozwoju** sektorów pożytecznych (opieka, zdrowie, edukacja, kultura) / SELEKTYWNOŚĆ
- **redystrybucji** bogactwa (również globalnie) / RÓWNOŚĆ, SPRAWIEDLIWOŚĆ
- oraz zapewnieniu **luksusowych usług publicznych** dla wszystkich / DOBRA WSPÓLNE

Dewzrost w pigułce

Dewzrost w pigułce

ELSEVIER

Journal of Cleaner Production

Volume 365, 10 September 2022, 132764

Review

Exploring degrowth policy proposals: A systematic mapping with thematic synthesis

Nick Fitzpatrick^a , Timothée Parrique^b, Inês Cosme^a

Show more

+ Add to Mendeley Share Cite

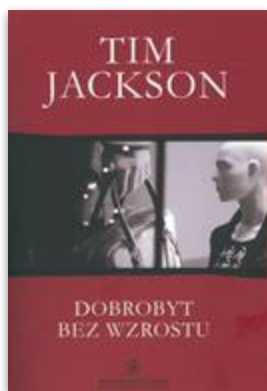
<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2022.132764>

[Get rights and content](#)

Under a Creative Commons [license](#)

 open access

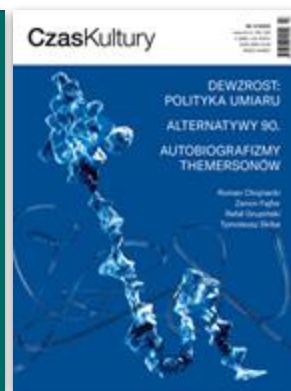
Dewzrost w pigułce

2015

2020

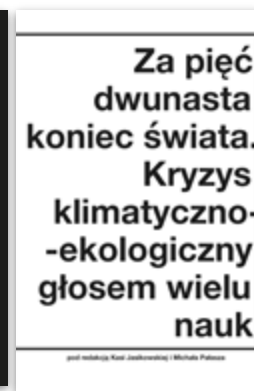
2020

2021

2021

2022

2022

2023

2023

2023

2024

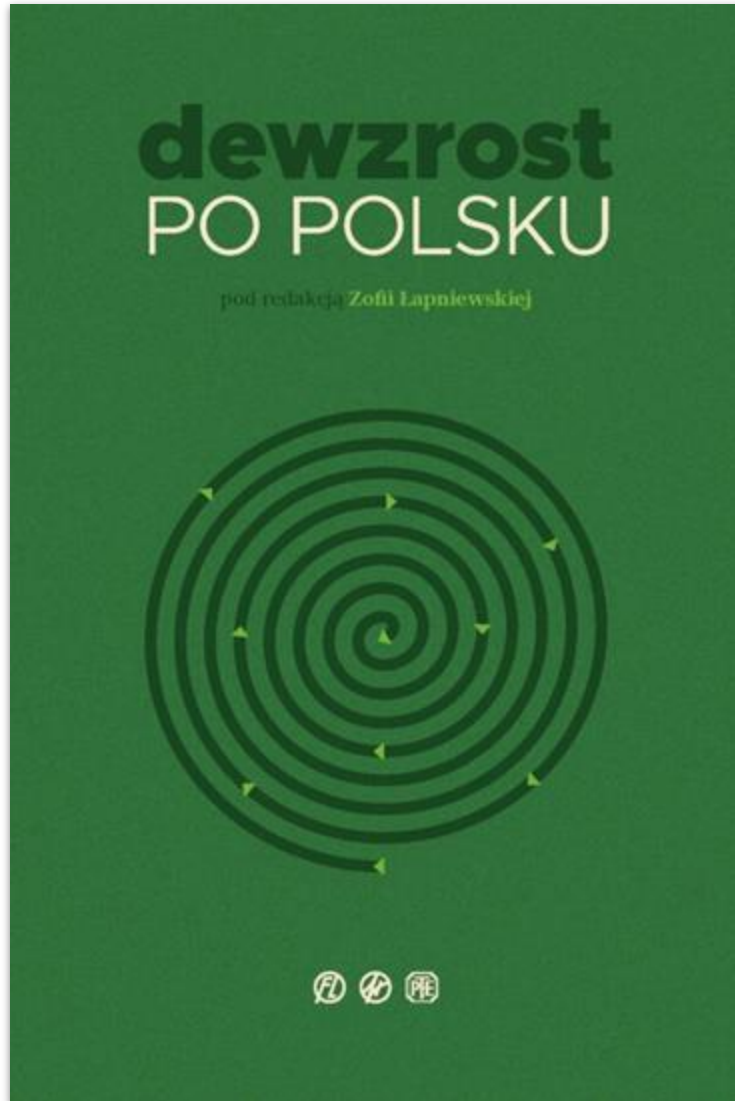

2025

Część 3. Co robić? Zmiana myślenia i działania

14. Prawa natury? Własność i podmiotowość prawna w antropocenie **513**
Bohdan Widła
15. Kooperatywy 2.0 **541**
Katarzyna Wodniak
16. Zarządzanie bardziej ludzkie, ludzkie, więcej-niż-ludzkie **567**
Michał Palasz
17. Psychologia aktywizmu klimatycznego **609**
Joanna Grzymała-Moszczyńska, Katarzyna Jaśko
18. Zrób, co możesz **635**
Z Cecylią Malik rozmawia Martyna Słowik
19. Ten system dojeżdża nas już teraz. Feministyczne narracje o katastrofie klimatycznej w trakcie Manif 2020 **661**
Radosław Nawojski
20. Wychowanie do przyszłości **691**
Anna Andrykowska, Maciej Mrozowski
21. Między akademią a aktywizmem – autorefleksja nad akademicką inicjatywą klimatyczną klimatUJ **725**
Kasia Jasikowska, Patryk Sierpowski

Dewzrost w pigułce

Spis treści: OTWARCIE, OD REDAKTORKI · Zofia Łapniewska

1. WPROWADZENIE: DEWZROST – WALKA O DOBRE ŻYCIE NA STABILNEJ ZIEMI · Robert Skrzypczyński, Karolina Pietrzak

EKONOMIA

2. DEWZROST W REALNEJ GOSPODARCE – WYSTARCZALNOŚĆ W MIEJSCE WZROSTU · Zofia Łapniewska

3. CZY(M) BĘDZIE PRACA W ŚWIECIE DEWZROSTU? · Sonia Burdyna i Weronika Parfianowicz

4. BIZNES W STYLU DEWZROSTOWYM · Karolina Pietrzak

5. FINANSE W CENTRUM WZROSTU I TRUDNA EKONOMIA POLITYCZNA FINANSÓW BEZ WZROSTU · rozmowa Michała Możdżenia z Hubertem Stojanowskim

ZASOBY/ MATERIA

6. ENERGIA A DEWZROST · Patryk Kubiczek

7. PRZYRODA I JEJ OCHRONA W DEWZROŚCIE · Jakub Rok, Maciej Grodzicki

8. ODPOWIEDZIALNE ZBIORY · Paulina Kramarz

9. WODA W KONTEKŚCIE DEWZROSTU – ZASÓB, TOWAR, DOBRO POWSZECHNE, A MOŻE AUTOTELICZNY BYT? · Paulina Kramarz

PRZESTRZEŃ

10. CZY BĘDZIEMY ŻYĆ W JASKINIACH? DEWZROST I JAKOŚĆ ŻYCIA · Michał Czepkiewicz

11. JAK BĘDZIEMY MIESZKAĆ W DEWZROSTOWYM ŚWIECIE? · Weronika Parfianowicz

12. KULT CARGO, CZYLI DEWZROSTOWE SPOJRZENIE NA CPK · Michał Czepkiewicz

KULTURA I SPOŁECZEŃSTWO

13. NA MARTWEJ PLANECIE NIE BĘDZIE SZTUKI. DEWZROST W INSTYTUCJACH KULTURY · Jakub Depczyński i Bogna Stefańska

14. ZAKAZ REKLAMY CZY REWOLUCJA W REKLAMIE? DEWZROST A MARKETING · Michał Pałasz

15. EDUKACJA O DEWZROŚCIE CZY EDUKACJA DO ŻYCIA W ŚWIECIE BEZ WZROSTU? Krystyna Lewińska

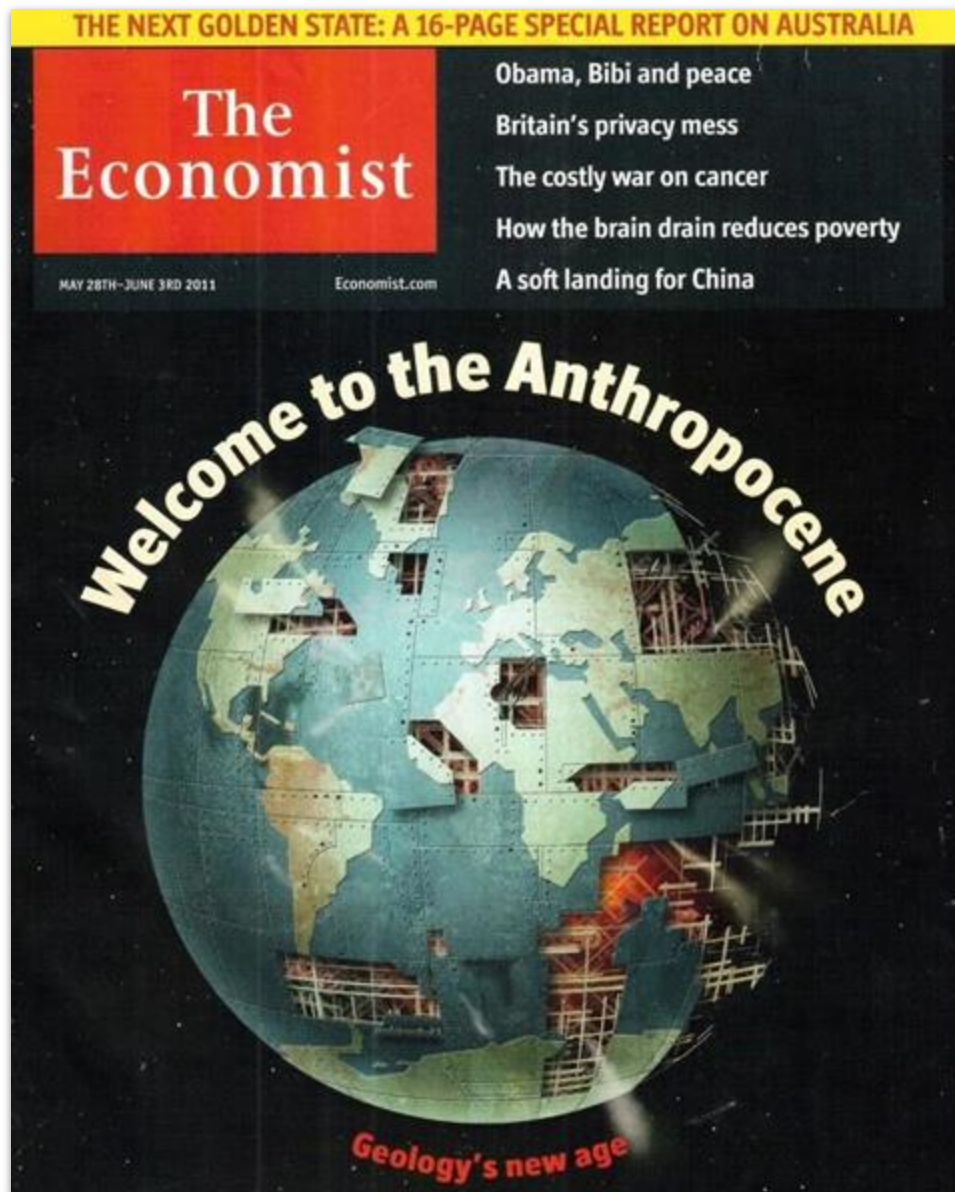
16. KIERUNEK DEWZROST: DROGI DO ZMIANY · Joanna Grzymała-Moszczyńska, Ewa Rewers

17. W POSZUKIWANIU DEWZROSTOWEJ PRAKTYKI · wywiad Jakuba Roka i Ewy Rewers z Gabim

POSŁOWIE, DEWZROST ALBO BARBARZYŃSTWO · Kacper Pobłocki

Dewzrost w pigułce

Dobre praktyki w naszej sytuacji

Ucz tego, co przydatne dla sprawy

nature

Explore content ▾ About the journal ▾ Publish with us ▾ Subscribe

[nature](#) > [editorials](#) > article

EDITORIAL | 20 June 2023

The world's plan to make humanity sustainable is failing. Science can do more to save it

There is no planet B, and the UN's Sustainable Development Goals are heading for the rocks. Researchers around the world must do their bit to change that.

działania, które kierują świat na ścieżkę zrównoważonego rozwoju, muszą być zakorzenione w nauce, która jest

multidyscyplinarna, sprawiedliwa i inkluzywna, popularyzowana i ciesząca się powszechnym zaufaniem

oraz „solidna społecznie” — krótko mówiąc, reagująca na kontekst społeczny i potrzeby społeczne. [>](#)

1. Raworth, Kate (2021) *Ekonomia obwarzanka: siedem sposobów myślenia o ekonomii XXI wieku*, Warszawa, WKP: 65

2. Victor, Peter (2019) *Managing without Growth. Slower by Design, not Disaster*, Cheltenham, UK, Northampton, MA, Edward Elgar: 97

3. Bińczyk, Ewa (2024) *Uspołecznianie antropocenu. Ekowerwa i ekologizowanie ekonomii*, Toruń, WN UMK: 61, 106

Na przykładzie ekonomii...

aktualizujemy nasze kursy, wizje sensu i działania

*klimatycznej
i prośrodowiskowej
korekty wymagają
dziś wszystkie nasze
teorie i założenia³*

uczenie ekonomii opiera się na podręcznikach z lat 50. XX w. na podstawie założeń z połowy XIX w.¹

9 na 10 podręczników ekonomii nie bierze pod uwagę zależności gospodarki od biosfery²

wszystkie programy studiów ekonomicznych powinny wobec tego rozpoczynać się od uczulenia adeptów tego kierunku na problem planetarnego kryzysu środowiskowego w XXI wieku³

1. Raworth, Kate (2021) *Ekonomia obwarzanka: siedem sposobów myślenia o ekonomii XXI wieku*, Warszawa, WKP: 65

2. Victor, Peter (2019) *Managing without Growth. Slower by Design, not Disaster*, Cheltenham, UK, Northampton, MA, Edward Elgar: 97

3. Bińczyk, Ewa (2024) *Uspołecznianie antropocenu. Ekowerwa i ekologizowanie ekonomii*, Toruń, WN UMK: 61, 106

**należy wychodzić poza kampus, wdrażać
eksperymentalne formaty i pionierskie praktyki**

Roussell, David (2017) *Dwelling in the Anthropocene: reimagining university learning environments in response to social and ecological change*, „Australian Journal of Environmental Education” 32 (2): 137–153

**z uwagi na transdyscyplinarność polikryzysu,
także uniwersytet XXI potrzebuje prac ponad i poza
podziałami na dziedziny czy dyscypliny**

Lloro-Bidart, Teresa (2015) *A political ecology of education in/for the Anthropocene*, „Environment and Society: Advances in Research” 6: 134

lokalizowanie katalizatorów zmian i społecznych punktów przełomowych na drodze ludzkości ku zielonym ładom i dekarbonizacji

Bińczyk, Ewa (2024) *Uspołecznianie antropocenu...*: 142

rola sektora krytyki kapitalizmu w kapitałocenie i funkcja laboratorium alternatyw

Bińczyk, Ewa (2024) *Uspołecznianie antropocenu...*: 142

Podsumowanie

EWA
BIŃCZYK

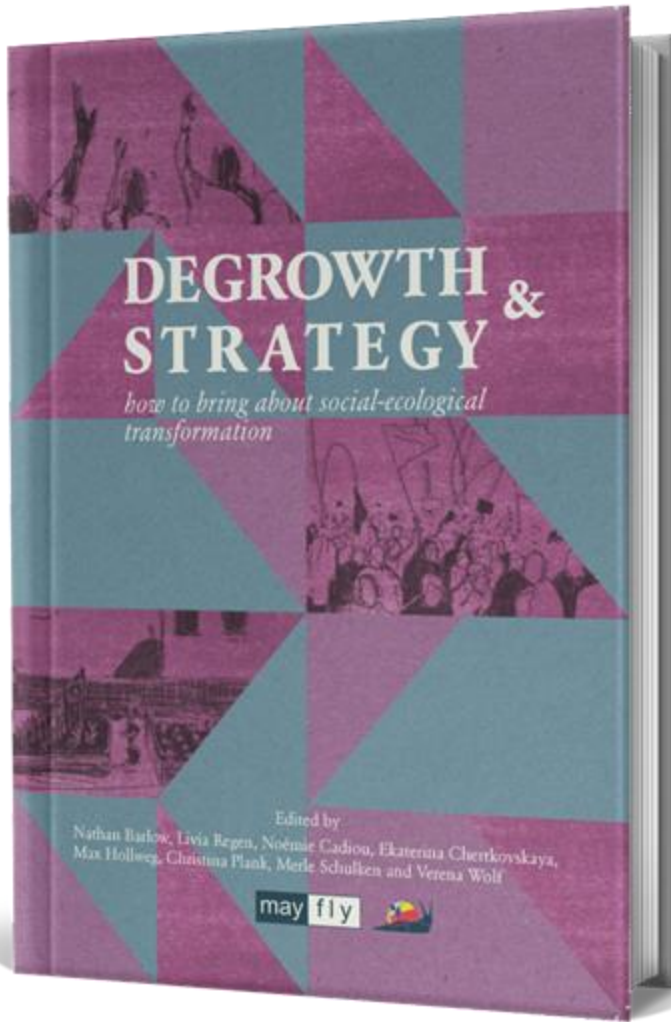

USPOŁECZNIANIE
ANTROPOCENU

WYDAWNICTWO NAUKOWE
UNIwersytetu
MIKOŁAJA KOPERNIKA

- krytyka nastawienia na nieskończoną produkcję i konsumpcję
- funkcja laboratorium alternatyw
- zwalczanie fatalizmu klimatycznego (“nic się nie da zrobić”) i jednoczesne konfrontowanie uczniów_ennic z problemem wymierania

Misja szkoły i uniwersytetu

czyń, buduj, naciskaj

- uczenie sprawczości, w tym przejmowania inicjatywy (władzy!)
- uczenie budowania nowych światów, także na marginesach (alternatywy)
- uczenie buntowania się i wywoływania presji

Chertkovskaya, E. (2022). A strategic canvas for degrowth: In dialogue with Erik Olin Wright. In N. Barlow, L. Regen, N. Cadiou, E. Chertkovskaya, M. Hollweg, C. Plank, M. Schulken, & V. Wolf (Eds.). *Degrowth & strategy: How to bring about social-ecological transformation* (pp. 56-71). MayFly.

<https://www.degrowthstrategy.org>

Taktyczne wykorzystanie przedszkola, szkoły, uniwersytetu

- ✓ Wspieraj, animuj, inicjuj oddolne inicjatywy, bo z nich wiele wynika
- ✓ Nie czekaj, transformuj możliwości, są otwarte
- ✓ Sieciuj się i współtwórz społeczność, ona da ci poczucie sensu

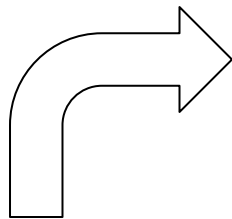
10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

5 lat bez działania, gdybyś chciał_a czekać na przyjęcie strategii klimatyczno ekologicznej...

Aut. **Agnieszka Kowalczyk**,
Rada Klimatyczna UJ, uzupełnienia MP

24.04.2024
Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

- [Klimatyczny klub dyskusyjny](#), Dorota Drożyńska
- [Katalog kursów, wydarzeń i inicjatyw klimatyczno-ekologicznych na UJ](#), Kuba Wydra, Aleksandra Dudzińska

Wyzwania dla demokracji w dobie zmian klimatycznych: perspektywa interdyscyplinarna

[2019/20](#) + [2020/21](#) + [2021/22](#) + [2022/23](#) + [2023/24](#) (...) kurs ogólnouniwersytecki, wiele osób prowadzących

Jasikowska, K., Pałasz, M. (red.) (2022), [Za pięć dwunasta koniec świata. Kryzys klimatyczno-ekologiczny głosem wielu nauk](#). Kraków: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Biblioteka Jagiellońska. za512.uj.edu.pl

(<https://anthropocene.id.uj.edu.pl>)

24.04.2024

Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie](#)
[JMR petycji KlimatUJ](#)

Ponad 1000 podpisów / start [27.02.2020](#)

24.04.2024
Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie
JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z
Władzami UJ, przedstawienie postulatu
powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

24.04.2024
Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie
JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z
Władzami UJ, przedstawienie postulatu
powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

26.05.2021 [Powołanie Rady Klimatycznej UJ](#), której
zadaniem jest m.in. opracowanie strategii klimatycznej UJ

[Grupy robocze](#), w tym edukacja:

Tydzień Jakości Kształcenia [2022](#), [2023](#), [2024](#)

Kryzys klimatyczno-ekologiczny głosem wielu nauk 2022/23, [sem. I](#), [sem. II](#), otwarty kurs online ZintegrUJ

24.04.2024
Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie
JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z
Władzami UJ, przedstawienie postulatu
powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

26.05.2021 [Powołanie Rady Klimatycznej UJ](#), której
zadaniem jest m.in. opracowanie strategii klimatycznej UJ

06.2021 [Cel V. 4. Strategii rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030r.](#)

Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska naturalnego w działalności i polityce inwestycyjnej Uniwersytetu. Uniwersytet będzie się przyczyniał do sprostania globalnemu wyzwaniu, jakim jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona środowiska naturalnego

24.04.2024
Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie
JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z
Władzami UJ, przedstawienie postulatu
powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

26.05.2021 [Powołanie Rady Klimatycznej UJ](#), której
zadaniem jest m.in. opracowanie strategii klimatycznej UJ

06.2021 [Cel V. 4. Strategii rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030r.](#)

Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska naturalnego w działalności i polityce inwestycyjnej Uniwersytetu. Uniwersytet będzie się przyczyniał do sprostania globalnemu wyzwaniu, jakim jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona środowiska naturalnego

11.2021 - 06.2022 [Prace RK UJ nad tekstem
„Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030
roku”](#)

24.04.2024
Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie
JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z
Władzami UJ, przedstawienie postulatu
powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

26.05.2021 [Powołanie Rady Klimatycznej UJ](#), której
zadaniem jest m.in. opracowanie strategii klimatycznej UJ

06.2021 [Cel V. 4. Strategii rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030r.](#)

Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska naturalnego w działalności i polityce inwestycyjnej Uniwersytetu. Uniwersytet będzie się przyczyniał do sprostania globalnemu wyzwaniu, jakim jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona środowiska naturalnego

11.2021 - 06.2022 [Prace RK UJ nad tekstem
„Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030
roku”](#)

03.10.2022 [Przekazanie JMR pierwszej propozycji Strategii](#)

24.04.2024
Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

10.2022 - 01.2023 Konsultacje z Kolegium Rektorsko-Dziekańskim
26.01.2023 [Spotkanie podsumowujące z Władzami UJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie
JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z
Władzami UJ, przedstawienie postulatu
powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

26.05.2021 [Powołanie Rady Klimatycznej UJ](#), której
zadaniem jest m.in. opracowanie strategii klimatycznej UJ

06.2021 [Cel V. 4. Strategii rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030r.](#)

Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska naturalnego w działalności i polityce inwestycyjnej Uniwersytetu. Uniwersytet będzie się przyczyniał do sprostania globalnemu wyzwaniu, jakim jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona środowiska naturalnego

11.2021 - 06.2022 [Prace RK UJ nad tekstem
„Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030
roku”](#)

03.10.2022 [Przekazanie JMR pierwszej propozycji Strategii](#)

24.04.2024
Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

10.2019 Powstanie inicjatywy [KlimatUJ](#)

10.2022 - 01.2023 Konsultacje z Kolegium Rektorsko-Dziekańskim
26.01.2023 [Spotkanie podsumowujące z Władzami UJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z Władzami UJ, przedstawienie postulatu powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

26.05.2021 [Powołanie Rady Klimatycznej UJ](#), której zadaniem jest m.in. opracowanie strategii klimatycznej UJ

02.2023 - 03.2023 Poprawki do „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”

06.2021 [Cel V. 4. Strategii rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030r.](#)

Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska naturalnego w działalności i polityce inwestycyjnej Uniwersytetu. Uniwersytet będzie się przyczyniał do sprostania globalnemu wyzwaniu, jakim jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona środowiska naturalnego

11.2021 - 06.2022 [Prace RK UJ nad tekstem „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”](#)

03.10.2022 [Przekazanie JMR pierwszej propozycji Strategii](#)

24.04.2024
Przyjęcie dokumentu „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku” w UJ

10.2019 Powstanie inicjatywy [KlimatUJ](#)

10.2022 - 01.2023 Konsultacje z Kolegium Rektorsko-Dziekańskim
26.01.2023 [Spotkanie podsumowujące z Władzami UJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z Władzami UJ, przedstawienie postulatu powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

26.05.2021 [Powołanie Rady Klimatycznej UJ](#), której zadaniem jest m.in. opracowanie strategii klimatycznej UJ

02.2023 - 03.2023 Poprawki do „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”

8-20.05.2023 [Konsultacje ogólnouczelniane](#)

06.2021 [Cel V. 4. Strategii rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030r.](#)

Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska naturalnego w działalności i polityce inwestycyjnej Uniwersytetu. Uniwersytet będzie się przyczyniał do sprostania globalnemu wyzwaniu, jakim jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona środowiska naturalnego

11.2021 - 06.2022 [Prace RK UJ nad tekstem „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”](#)

03.10.2022 [Przekazanie JMR pierwszej propozycji Strategii](#)

24.04.2024
Przyjęcie dokumentu „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku” w UJ

10.2019 Powstanie inicjatywy [KlimatUJ](#)

10.2022 - 01.2023 Konsultacje z Kolegium Rektorsko-Dziekańskim
26.01.2023 [Spotkanie podsumowujące z Władzami UJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z Władzami UJ, przedstawienie postulatu powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

26.05.2021 [Powołanie Rady Klimatycznej UJ](#), której zadaniem jest m.in. opracowanie strategii klimatycznej UJ

02.2023 - 03.2023 Poprawki do „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”

8-20.05.2023 [Konsultacje ogólnouczelniane](#)

28.06.2023 [Uczestnictwo reprezentacji RK UJ w posiedzeniu Senatu UJ](#)

06.2021 [Cel V. 4. Strategii rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030r.](#)

Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska naturalnego w działalności i polityce inwestycyjnej Uniwersytetu. Uniwersytet będzie się przyczyniał do sprostania globalnemu wyzwaniu, jakim jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona środowiska naturalnego

11.2021 - 06.2022 [Prace RK UJ nad tekstem „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”](#)

03.10.2022 [Przekazanie JMR pierwszej propozycji Strategii](#)

24.04.2024
Przyjęcie dokumentu „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku” w UJ

10.2019 Powstanie inicjatywy [KlimatUJ](#)

10.2022 - 01.2023 Konsultacje z Kolegium Rektorsko-Dziekańskim
26.01.2023 [Spotkanie podsumowujące z Władzami UJ](#)

15.01.2021 [Przekazanie JMR petycji KlimatUJ](#)

28.04.2021 Spotkanie KlimatUJ z Władzami UJ, przedstawienie postulatu powołania Rady Klimatycznej (RK) UJ

26.05.2021 [Powołanie Rady Klimatycznej UJ](#), której zadaniem jest m.in. opracowanie strategii klimatycznej UJ

02.2023 - 03.2023 Poprawki do „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”

8-20.05.2023 [Konsultacje ogólnouczelniane](#)

28.06.2023 [Uczestnictwo reprezentacji RK UJ w posiedzeniu Senatu UJ](#)

06.2021 [Cel V. 4. Strategii rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030r.](#)

Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska naturalnego w działalności i polityce inwestycyjnej Uniwersytetu. Uniwersytet będzie się przyczyniał do sprostania globalnemu wyzwaniu, jakim jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona środowiska naturalnego

11.2021 - 06.2022 [Prace RK UJ nad tekstem „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”](#)

07.2023 - 12.2023 Poprawki do „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”

03.10.2022 [Przekazanie JMR pierwszej propozycji Strategii](#)

24.04.2024
Przyjęcie dokumentu „Strategii klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku” w UJ

19.01.2024 [Spotkanie z Prorektorem ds. Rozwoju](#)

10.2019 Powstanie
inicjatywy [KlimatUJ](#)

10.2022 - 01.2023 Konsultacje z Kolegium Rektorsko-Dziekańskim
26.01.2023 [Spotkanie podsumowujące z Władzami UJ](#)

02.2023 - 03.2023 Poprawki do „Strategii
klimatyczno-ekologicznej UJ do 2030 roku”

8-20.05.2023 [Konsultacje
ogólnouczelniane](#)

28.06.2023 [Uczestnictwo
reprezentacji RK UJ w
posiedzeniu Senatu UJ](#)

Czy rektor musi chodzić w futrze?

DEBATA KLIMATYCZNA Z UDZIAŁEM
KANDYDATÓW NA STANOWISKO REKTORA UJ

12 kwietnia 2024 r. (piątek), 15:00-16:30
aula 6.01 Instytutu Psychologii, ul. Ingardena 6

06.2021 [Cel V. 4. Strategii rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego do 2030r.](#)

Przeciwko
inwestycjom
jakim jest

11.2021 -
[„Strategia
roku”](#)

SZTUKA/PRZETRWANIA Dlaczego aktywiści klimatyczni atakują dzieła sztuki?

WTOREK 29.11.22 17:00
aula ASP, pl. Matejki 13, Kraków

Dorota Matuszko
Paulina Kramarz
Kasia Jasikowska
Monika Wojtaszek-Dziadus
Marta Bożyk
Patryk Szaj
Michał Pałasz
Jagoda Mytych

Sztuka/przetrwania 2: Hakowanie antropocenu

dyskusja i pokaz filmu

7.12.2023 r.
godz. 18.00
Aula Akademii Sztuk Pięknych
w Krakowie

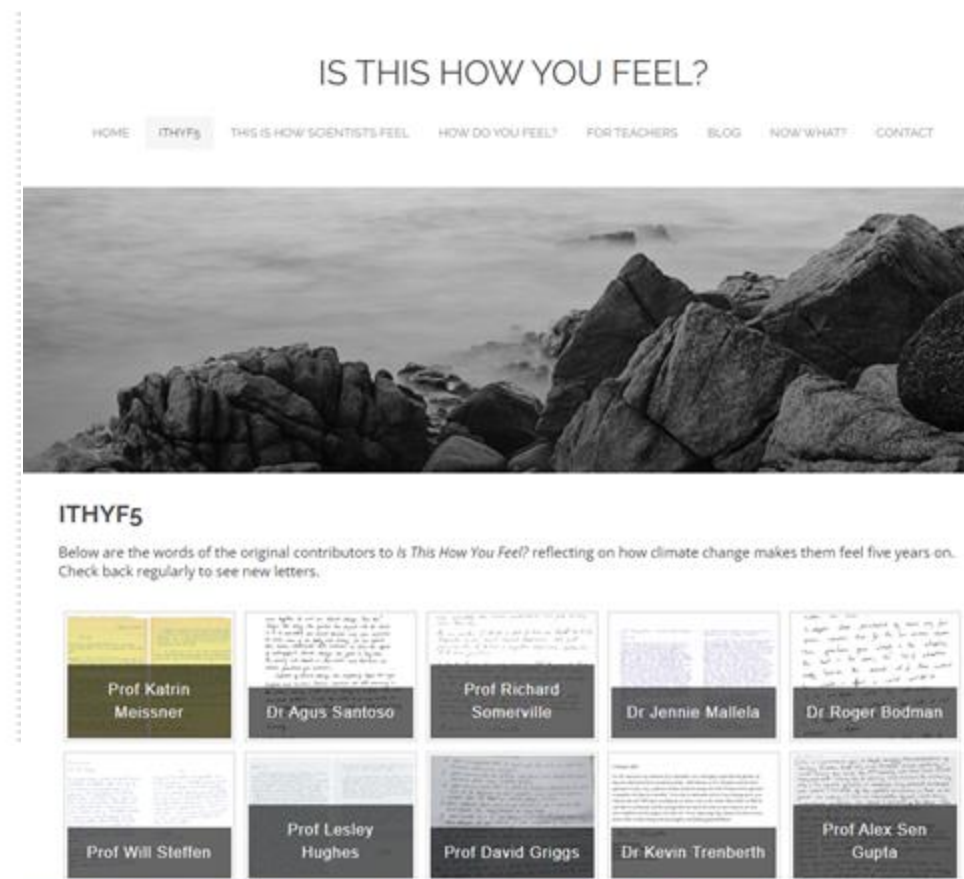

24.04.2024
Przyjęcie
dokumentu
„Strategii
klimatyczno-
ekologicznej
UJ do 2030
roku” w UJ

Co czuję, gdy myślę o kryzysie klimatyczno-ekologicznym?

beznadzieja bezsilność bliscy brak bunt działania działanie **dzieci**
edukowanie gniew łagodzenie **lek** **motywacja** nadziei
nadzieja nadzieje niepokój niesprawiedliwość obawa
odpowiedzialność paraliż pilność pokoleniowe potrzeby
przerazenie przyroda przyszłość przytłoczenie
rozczarowanie rozpacz siła **smutek** **strach** tęsknota troska
wściekłość wymieranie wyzwanie **złość** zmiana zwątpienie

≥

≥

20. Wychowanie do przyszłości

Anna Andrykowska, Maciej Mrozowski

15. Edukacja o dewzroście czy edukacja do życia w świecie bez wzrostu?

Krystyna Lewińska

17. Psychologia aktywizmu klimatycznego

Joanna Grzymała-Moszczyńska, Katarzyna Jaśko

8. Zerwanie więzi z naturą

Joanna Tusznio

Uniwersytet w epoce antropocenu. Misja ekspertów i normatywne aspekty badań naukowych w obliczu ryzyka planetarnej destabilizacji

Ewa Bińczyk

TEKSTY DRUGIE 2023, NR 1, S. 223–243

DOI: 10.18318/Td.2023.1.13 | ORCID: 0000-0002-8945-1371

Tekst dedykuję Magdzie Budziszewskiej, Kasi Jasikowskiej,
Zbyszkowi Karaczunowi, Szymonowi Malinowskiemu,
Michałowi Pałaszowi, Marcinowi Popkiewiczowi,
Magdzie Ochwat, Piotrkowi Skubale
i innym płomiennym orędowni(cz)kom przetrwania,
których mam nadzieję jeszcze poznać

Wstęp Kryzys klimatyczno- ekologiczny i akademia: emocje, polityczność, wyobraźnia

Wojciech Szusterman, Michał Palasz

12. Jak organizacja pracy akademickiej napędza kryzys klimatyczno- ekologiczny

Marta Shaw

21. Między akademią a aktywizmem – autorefleksja nad akademicką inicjatywą klimatyczną klimatUJ

Krzysztof Jankowski, Patryk Borysiak

Wyścig do marki uczelni przyjaznej
dla klimatu. Studium Uniwersytetu
Jagiellońskiego w rankingach szkół wyższych
odpowiedzialnych środowiskowo

Michał Pałasz
Uniwersytet Jagielloński
e-mail: michal.palasz@uj.edu.pl

* Sugierowane cytowanie: Mrozowski, M., Andrykowska, A. (2022). Wychowanie do przyszłości. w: Jaśko, K., Palasz, M. (ed.). *Za spraw dewzroście świata. Kryzys klimatyczno-ekologiczny wobec nauki*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Wydawnictwo Jagiellońskie, s. 691-724. <https://doi.org/10.18318/Td.2023.1.13>

Wstęp: Kryzys klimatyczno-ekologiczny i akademia: emocje, polityczność, wyobraźnia. w: Jaśko, K., Palasz, M. (ed.). *Za spraw dewzroście świata. Kryzys klimatyczno-ekologiczny wobec nauki*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Wydawnictwo Jagiellońskie, s. 691-724. <https://doi.org/10.18318/Td.2023.1.13>

* Sugierowane cytowanie: Shaw, M. (2022). Jak organizacja pracy akademickiej napędza kryzys klimatyczno-ekologiczny. w: Jaśko, K., Palasz, M. (ed.). *Za spraw dewzroście świata. Kryzys klimatyczno-ekologiczny wobec nauki*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Wydawnictwo Jagiellońskie, s. 691-724. <https://doi.org/10.18318/Td.2023.1.13>

* Sugierowane cytowanie: Jankowski, K., Borysiak, P. (2022). Między akademią a aktywizmem – autorefleksja nad akademicką inicjatywą klimatyczną klimatUJ. w: Jaśko, K., Palasz, M. (ed.). *Za spraw dewzroście świata. Kryzys klimatyczno-ekologiczny wobec nauki*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Wydawnictwo Jagiellońskie, s. 691-724. <https://doi.org/10.18318/Td.2023.1.13>

Nadzieja nie jest przekonaniem,
że coś dobrze się skończy, lecz pewnością,
że coś ma sens bez względu na to,
jaki będzie tego ostateczny rezultat.

Václav Havel

Dziękujemy za uwagę!

bit.ly/klimedu

Serdecznie zapraszamy Państwa na następny wykład organizowany w ramach
Ostrowieckiej Akademii Klimatu pn.

Adaptacja do zmian klimatu

prowadzony przez mgra Jakuba Wydrę, który odbędzie się 20.04.2026 r. o godz.
14.00 w Sali Etiuda w Ostrowieckim Browarze Kultury, ul. Sienneńska 54, Ostrowiec
Świętokrzyski.